

AUTOINFORME DE SEGUIMENTO

**Máster Universitario en Dirección de Actividades Educativas na
Natureza**

Curso Académico: Curso 2020-2021

- [Datos da universidade e do título obxecto do seguimento](#)
- [Cumprimento do proxecto establecido](#)
  - Dimensión 1. A xestión do título
    - [Criterio 1. Organización e desenvolvemento](#)
    - [Criterio 2. Información e transparencia](#)
    - [Criterio 3. Sistema de garantía de calidade](#)
  - Dimensión 2. Recursos humanos
    - [Criterio 4. Recursos Humanos](#)
    - [Criterio 5. Recursos materiais e servizos](#)
  - Dimensión 3. Resultados de aprendizaxe
    - [Criterio 6. Resultados da aprendizaxe](#)
    - [Criterio 7. Indicadores de satisfacción e rendemento](#)
- [Modificacións do plan de estudos](#)
- [Listaxe de evidencias e indicadores](#)
- Plan de Melloras
  - Abertas Curso 2020-2021
    - Criterio 1 - Organización e desenvolvemento
    - Criterio 4 - Recursos humanos
    - Criterio 5 - Recursos materiais
    - Criterio 6 - Resultados da aprendizaxe
    - Criterio 7 - Indicadores de satisfacción e rendemento
  - Finalizadas Curso 2020-2021
    - Criterio 1 - Organización e desenvolvemento
    - Criterio 4 - Recursos humanos
    - Criterio 5 - Recursos materiais
    - Criterio 6 - Resultados da aprendizaxe
    - Criterio 7 - Indicadores de satisfacción e rendemento

<u>1. DATOS DO TÍTULO</u>	
Denominación do título	Máster Universitario en Dirección de Actividades Educativas na Natureza
Mencións/Especialidades	Non aplica
Universidade responsable administrativa	Universidade de Santiago de Compostela
En caso de títulos interuniversitarios, universidade/s participante/s	Non aplica
Centro responsable	Facultade de Formación do Profesorado
Centro/s onde se imparte	Facultade de Formación do Profesorado
Rama de coñecemento	Ciencias Sociais e Xurídicas
Número de créditos	60 ECTS
Profesión regulada	Non
Modalidade de impartición	Presencial
Curso de implantación	2010/2011
Data acreditación ex ante (verificación)	30/06/2010
Data renovación acreditación	20/07/2016

2. CUMPRIMENTO DO PROXECTO ESTABLECIDO

DIMENSIÓN 1. A XESTIÓN DO TÍTULO

CRITERIO 1. ORGANIZACIÓN E DESENVOLVEMENTO:

Estándar: O programa formativo está actualizado e implantouse de acordo coas condicións establecidas na memoria verificada.

Analizar e valorar se o desenvolvemento do plan de estudo realizou conforme a memoria verificada e non se produciron incidencias graves, o que permitiu unha correcta adquisición das competencias por parte dos estudantes.

1.1.- O título mantén o interese académico e está actualizado segundo os requisitos da disciplina, avances tecnolóxicos e científicos, necesidades socioeconómicas e requisitos da profesión.

Aspectos a valorar:

- O perfil formativo/egreso do título mantén a súa relevancia e está actualizado segundo os requisitos do seu ámbito académico, científico e profesional e, no seu caso, segundo as necesidades e requisitos da profesión regulada.

Reflexión/comentarios que xustificuen a valoración:

O Máster mantén o seu interese tanto desde unha perspectiva académica e profesional como porque segue a ter unha gran demanda como corrobora que se cubriran todas as prazas ofertadas, a pesar da complicada situación coa pandemia. É unha titulación que amosa a extraordinaria cultura que se desenvolve ao aire libre tanto no eido da educación formal como non formal, con moi diferentes enfoques, que forman parte dunha educación que necesita do medio natural para ser completa (Gilberson, Ewert, Siklander, Bates, 2022)

Conforme se ven manifestando nos informes correspondentes a cursos anteriores, o Máster en Dirección de Actividades Educativas na Natureza é un título oficial que reúne as temáticas de educación ao aire libre, educación ambiental, literatura e arte en relación coa natureza, deseño e organización de itinerarios e excursións, arquitectura rural e paisaxe, deporte e actividades escolares nas contornas rurais e bosques, exercitando aos estudantes no desenvolvemento de capacidades para a xestión, organización e dirección de grupos e institucións en relación coa educación no medio natural.

O aire libre e a educación e en contornas naturais está cobrando cada vez máis importancia non so na educación non formal, senón tamén no ámbito escolar. A conveniencia do título está moi xustificada nun contexto de forte crecemento da educación ao aire libre, unha cuestión que se veu ademais confirmada polas consecuencias que tivo neste último curso a pandemia do COVID19. Cada vez son mais as escolas que fan parte da súa actividade formativa en contornas naturais, e nos derradeiros vinte e cinco anos xurdiu un movemento educativo vigoroso que torna á natureza como un escenario esencial da educación, como amosan os estudos, entre outros, do profesor da Universidade de Edimburgo e asesor da UNESCO, Peter Higgins ou Anders Szczepanski, profesor da Universidade de Linköping (Suecia). Este incremento da natureza como espazo educador ten como corolario títulos específicos de grao e posgrao que, como este Máster, se imparten noutros países europeos, Estados Unidos ou Australia.

Así, a educación ao aire libre conta con organizacións internacionais nas que participa o Máster. A rede máis importante delas é *The European Institute for Outdoor Adventure Education and Experiential Learning (EOE)* [TheInstitute - EOE Network \(eoe-network.eu\)](http://TheInstitute - EOE Network (eoe-network.eu)), tendo participado este Máster nas conferencias de Laugarin Sælingsdal (Islandia, 2014), Plymouth (Reino Unido, 2016), Bohinj (Eslovenia, 2017) e Tralee (Irlanda, 2019). Nestas reunións internacionais o Máster presentou comunicacións científicas e actualizou os principais contidos do que é e comprende a educación ao aire libre, o que significan as distintas ideas arredor dos obxectivos que persigue a titulación, as necesidades socioeconómicas que implica desenvolver este tipo de educación segundo os requirimentos da formación que reciben os estudantes. Ademais é importante a transferencia do

coñecemento aos profesionais de proximidade, como foi a celebración do Primeiro Foro de Debate Lucense sobre Educación na Natureza celebrado en outubro e novembro de 2021, que permitiu difundir o coñecemento e experiencia acumulado no Máster por primeira vez fora do ámbito universitario.

En España existen aínda poucas iniciativas federativas, destacando a asociación EDNA, un espazo de encontro e intercambio de experiencias e consolidación de proxectos educativos na natureza, que agrupa ás escolas do bosque e as iniciativas máis anovadoras que se están desenvolvendo actualmente no noso ámbito, con coñecidas achegas galegas como é o caso de Amadahi ou Nenea. Actualmente esta asociación ten adheridas ata agora 49 escolas na natureza, [Ver en <https://asociacionedna.wordpress.com/>].

A matrícula mantense ao longo do tempo como indica o cadro

Curso	Estudantes de nova matrícula	Estudantes que defenderon o TFM	Estudantes que remataron
2011-2012	29	23	23
2012-2013	28	19	19
2013-2014	15	12	12
2014-2015*	-	3	3
2015-2016	28	26	26
2016-2017	27	18	16
2017-2018	24	28	27
2018-2019	15	11	10
2019-2020	25	26	26
2020-2021	25	29	29
TOTAL	216	194	191

* O Máster non se ofertou nese curso

A demanda do Máster no curso 2020-2021 estivo condicionada polas restricións que impoñía a pandemia do COVID19. Aínda así, houbo unha preinscrición intensa, prematriculándose bastantes estudantes estranxeiros que ao final non compareceron, ocupándose case todas as prazas por estudantes da contorna galega. 23 dos 25 estudantes que cursaron o Máster nesta promoción eran de Galicia, porén a preinscrición non era tan alta desde 2015, como amosa a táboa. A diferenza está no número de renuncias.

ESTADÍSTICA XERAL DE PREINSCRICIÓN E MATRÍCULA EN MÁSTER DAEN 2015-2021 (Convocatoria xeral e vacantes)

2015-2016

Máster	Nº de prazas	Nº de solicitudes	Nº de matrículas*	Renuncias
M.U. en Dirección de Actividades Educativas na Natureza (2ª ed)	28	56	28	1
Máster	Nº de prazas	Nº de solicitudes	Nº de matrículas*	Renuncias
Reserva estudantes estranxeiros	-	0	0	0

2016-2017

Máster	Nº de prazas	Nº de solicitudes	Nº de matrículas*	Renuncias
M.U. en Dirección de Actividades Educativas na Natureza (2ª ed)	22	43	27	2
Máster	Nº de prazas	Nº de solicitudes	Nº de matrículas*	Renuncias
Reserva estudantes estranxeiros	3	2	0	2

2017-2018

Máster	Nº de prazas	Nº de solicitudes	Nº de matrículas*	Renuncias
M.U. en Dirección de Actividades Educativas na Natureza (2ª ed)	22	40	23	0
Máster	Nº de prazas	Nº de solicitudes	Nº de matrículas*	Renuncias
Reserva estudantes estranxeiros	3	2	1	0

2018-2019

Máster	Nº de prazas	Nº de solicitudes	Nº de matrículas*	Renuncias
M.U. en Dirección de Actividades Educativas na Natureza (2ª ed)	22	28	15	0
Máster	Nº de prazas	Nº de solicitudes	Nº de matrículas*	Renuncias
Reserva estudantes estranxeiros	3	2	0	0

2019-2020

Máster	Nº de prazas	Nº de solicitudes	Nº de matrículas*	Renuncias
M.U. en Dirección de Actividades Educativas na Natureza (2ª ed)	22	36	23	0
Máster	Nº de prazas	Nº de solicitudes	Nº de matrículas*	Renuncias
Reserva estudantes estranxeiros	3	12	2	0

2020-2021

Máster	Nº de prazas	Nº de solicitudes	Nº de matrículas*	Renuncias
M.U. en Dirección de Actividades Educativas na Natureza (2ª ed)	22	56	25	28
Máster	Nº de prazas	Nº de solicitudes	Nº de matrículas*	Renuncias
Reserva estudantes estranxeiros	3	3	0	3

Este Máster non tivera un nivel tan alto de preinscricións desde 2015, pero ao contrario do que ocorreu ese ano, houbo un alto interese en cursalo. Posiblemente en moitos casos a pandemia desaconsellou a matrícula a moitos estudantes, xa que nada menos houbo 28 renuncias. Así quedou unha promoción que foi esencialmente de estudantes galegos.

12. Número de estudantes de novo ingreso por titulación de procedencia (USC) no Máster Universitario en Dirección de Actividades Educativas na Natureza (2ª ed) - P3281V02

Ano Académico	Titulación de procedencia	Núm. de estudantes
2020/2021	Grao en Educación Infantil pola Universidade da Coruña	1
	Grao en Educación Primaria pola Universidade de Valladolid	1
	Grao en Educación Social pola Universidade de Santiago de Compostela	1
	Grao en Mestre en Educación Infantil pola Universidade de Oviedo	1
	Grao en Mestre en Educación Infantil pola Universidade de Santiago de Compostela	10
	Grao en Mestre en Educación Primaria pola Universidade de Santiago de Compostela	10
	Grao en Pedagogía pola Universidade de Santiago de Compostela	1
	Total 2020/2021	

Fonte: Base de datos de matrícula da USC proporcionada pola Área de Tecnoloxías da Información e Comunicacions (ATIC) actualizada a data fin de ano académico para o curso 2019/20. Están excluídos/as os/as estudantes matriculados/as ao abeiro do programa Erasmus e doutros convenios.

A porcentaxe de estudantes nacionais de nova matrícula de fóra de Galicia sobre o total de matriculados, diminuíu este curso dunha maneira notable:

	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
Total (%)	7,14	5,56	19,35	15,79	4,55	23,53	8,00

Aínda que a estatística sinala unha porcentaxe de 3,03% de estudantes estranxeiros, dito indicador é resultado dunha estudante estranxeira que tiña pendente o Traballo Fin de Máster. A evolución da matrícula total en relación a matrícula de acceso, ten así esta evolución.

	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
Matrícula Total	36	31	38	22	34	33
Matrícula de acceso	28	27	24	15	25	25
Relación porcentual	77,77	87,09	63,15	68,18	73,52	75,75

A procedencia dos estudantes que cursan este Máster seguen a ser maioritariamente graduados en mestre en Educación Infantil e Primaria. A nota media de entrada dos estudantes segue a estar por enriba dos sete puntos:

	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
Total	7,89	7,60	7,56	7,79	7,61	7,79

Contando con que a pandemia fixo que moitos estudantes se botaran para atrás nas súas intencións de matrícula, a alta preinscripción (2,24 estudantes por praza ofertada) e que finalmente se cubriaran todas as prazas, sen dúbida supuxo un importante éxito na demanda do título.

1.2.- O plan de estudos desenvolveuse seguindo a oferta de módulos e materias previstas na memoria verificada.

Aspectos a valorar:

- A oferta de módulos e materias correspóndese co establecido na memoria de verificación e, se é o caso, nas sucesivas modificacións.
- O desenvolvemento das actividades académicas, metodoloxías docentes, sistemas de avaliación e cualificación, correspóndese co establecido na memoria de verificación e permite a consecución das competencias. O tamaño dos grupos é adecuado ás actividades formativas.
- No seu caso, o curso de adaptación cumpre a súa función en canto á adquisición de competencias e coñecementos, por parte dos estudantes que os cursen e adecúase ao establecido na memoria de verificación do título.
- Participación do alumnado en programas de mobilidade.

Reflexión/comentarios que xustifiquen a valoración:

A estrutura do Máster é modular, existindo por cada módulo un coordinador. Así como existe un docente que coordina o Traballo Fin de Máster e outro o prácticum. A coordinación de módulo implica a pertenza á Comisión de Título. Os módulos realizan reunións de coordinación. Tamén son quen de atender en tutoría calquera dúbida ou orientación que necesiten os estudantes sobre as aprendizaxes e o desenvolvemento do traballo interdisciplinar. O desenvolvemento das actividades académicas se cumpre conforme o deseño anual que se fai no plano de estudos. O grupo único está fixado en 25 estudantes, que permite o seu manexo razoable para saídas a contornas naturais e visitas.

En relación coa pandemia, o grupo de alumnos desenvolveu actividades de clases interactivas nun aula co tamaño suficiente como para garantir o estrito cumprimento das normas sanitarias de hixiene, ventilación e distanciamento persoal. As saídas ao aire libre se desenvolveron cumprindo coas normas establecidas pola USC, conforme os protocolos de continxencia e a información proporcionada na propia paxina institucional na web da USC, que mantivo unha Guía fronte á COVID19, recursos para o traballo non presencial, consellos psicolóxicos, así como unha constante renovación da información e recomendacións que se actualizaron periodicamente. En calquera circunstancia, se seguiron as indicacións da Resolución Reitoral do 2 de setembro de 2020 pola que se dispoñen medidas fronte á COVID19 para o inicio do curso 2020-2021 que foron adaptándose as circunstancias epidemiolóxicas. Ver en <https://www.usc.gal/gl/usc/covid19/recompilacion-normativa>

Non se detectou ningunha disonancia salientable entre a metodoloxía, a avaliación e a cualificación dos estudantes, aínda que está pendente unha comprobación dos axustes entre as Guías docentes e as fichas das memorias. En todo caso, tendo en conta os indicadores de avaliación e conforme a propia avaliación que os estudantes fixeron do Máster pódese afirmar que o nivel de consecución das competencias é razoablemente

alto.

A metodoloxía activa, e con base na aprendizaxe experiencial, como no curso anterior. veuse limitada pola pandemia. As actividades programadas ao aire libre, que constitúen o 50% da actividade do Máster, se puideron desenvolver coas limitacións que as autoridades sanitarias sinalaron periodicamente. As actividades que conlevaban pernocta foi necesario reprogramalas como actividades de día. A finais de curso e con motivo da participación do Máster no Programa de Aprendizaxe-Servizo “Plantando cara ao Lume” promovido pola USC, púidose realizar unha actividade na comarca do Xurés, que aínda de carácter voluntario agás para os estudantes da materia optativa “Aprendizaxe experiencial en contornas singulares”, reuniu a 23 dos 25 estudantes do Máster. Os estudantes pernoctaron tres noites nun albergue do concello ourensá de Muiños entre o 13 e o 16 de maio de 2021 con seguinte resumo de actividades:

Día 13 de maio.

- Visita á aldea de Puxedo. Ten varias características que fan moi aconsellable coñecelo e realizar actividades de formación cos estudantes: é un exemplo de recuperación e ao mesmo tempo de resistencia contra o abandono, e con interese por ter o pobo ben coidado.
- Ruta do Foxo do Lobo. Sáese de Puxedo camiñando até chegar ao foxo que era unha trampa para atrapar o lobo.
- A ruta de baixada fíxose até o río Mao que se cruzou podendo contemplarse as súas “oliñas” ou cavidades feitas pola auga.

Día 14 de maio

- Plantación de árbores autóctonas preto da ermida da Virxe do Xurés, en colaboración con escolares e profesores do colexio público de Lobios e o programa “Plantando cara ao Lume” da USC e outras universidades.
- Ruta curta pola Vía Nova romana que saía de Bracara Augusta e logo bifurcábase para chegar a Lucus Augusti dunha parte e a Asturica Augusta doutra, alí nalgúns rodais puidéronse contemplar exemplares de *prunus lusitanica* e outras especies botánicas pouco frecuentes en Galicia, ademais do singular que supón transitar por unha vía romana.
- Breve viaxe a Portugal para contemplar o Río Homen.

Día 15 de maio

- Plantación de árbores na aldea de Piñoi.
- Visita ao Museo e ruínas do Campamento Romano Aquis Querquennis.
- Visita á igrexa visigótica de Santa Comba de Bande.
- Visita ao encoro transfronteirizo de Salas e varios dólmenes.

Día 16 de maio

- Visita en Requeixo de Grou ao centro aberto por David Outeiro, presidente de AGATLAN (Asociación Galega de Tracción Animal).
- De regreso a Lugo, visita a Allariz

Ademais destas actividades houbo un traballo intensivo cara ao coñecemento dos problemas da comarca e as súas xentes que foron entrevistadas e ese material documental serviu de base a traballos posteriores, con especial referencia a un TFM que logo foi premiado no Departamento de Pedagogía e Didáctica. Unha das actividades que produciu esta acción e o vídeo “Cinzas” que pode ollarse no enlace de YouTube: <https://drive.google.com/file/d/1ufucnETngy8SSfO4NsZRNzTUhoD0Y52b/view?ts=60f837cc>

Os estudantes non participan en programas de mobilidade por ser un Máster de 60 créditos cunha duración dun curso académico que impide a participación en programas de mobilidade. Porén o programa “Plantando cara ao lume” permite desprazamentos e estancias noutros países que neste curso non puideron realizarse por mor do COVID19.

1.3.- O título conta con mecanismos de coordinación docente que permiten analizar se o desenvolvemento do plan de estudos posibilita a adquisición das competencias por parte dos estudantes e, no seu caso, se establecen as accións de mellora oportunas.

Aspectos a valorar:

- A coordinación horizontal e vertical entre as diferentes materias do plan de estudos evita baleiros e duplicidades.

- No caso de que o título se imparta en varios centros da Universidade ou sexa interuniversitario, analizarase o funcionamento dos mecanismos de coordinación entre todos os centros/Universidades que imparten o plan de estudos.
- No caso de que existan prácticas externas, valorarase se os mecanismos de coordinación permiten aos estudantes alcanzar as competencias asociadas a estas prácticas.
- No caso de que o título se imparta en varias modalidades (presencial, a distancia, semipresencial) valorarase a coordinación docente entre as modalidades, co fin de que os estudantes podan alcanzar as mesmas competencias con independencia da modalidade cursada.

Reflexión/comentarios que xustificuen a valoración:

A coordinación entre o profesorado fai que non existan problemas de duplicidade nos contidos impartidos. Non se rexistran queixas por estes motivos. A estrutura modular e as reunións do profesorado evitan as duplicidades e favorecen a coordinación.

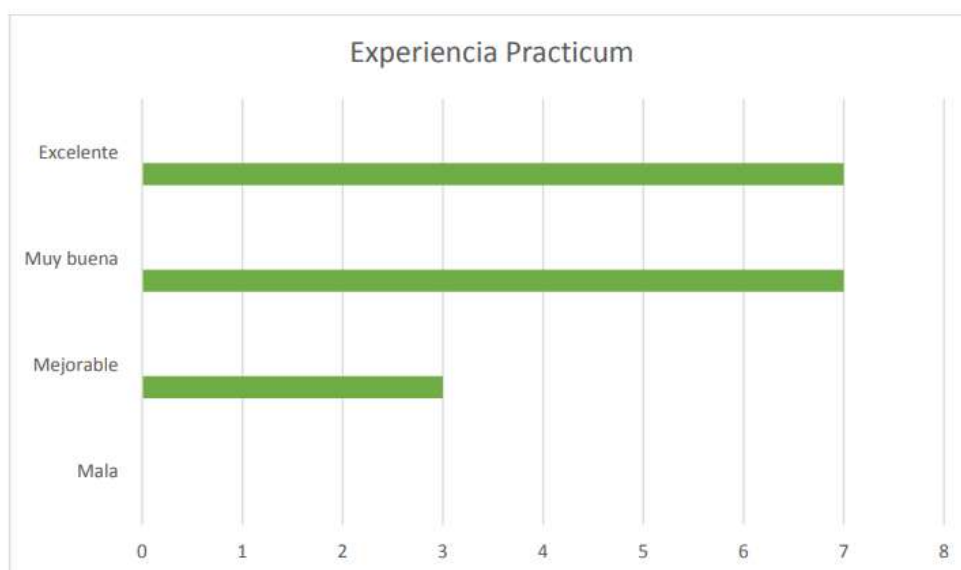
Curso 2020-2021. Tutores e materias	
Módulo 1 Valores educativos da natureza e da paisaxe. Coordinadora: Dra. Dna. Beatriz Fernández Herrero	Créditos ECTS
Materia 1.1. A natureza como medio educador.	3
Materia 1.2. Ética e natureza.	3
Materia 1.3. Historia ambiental.	3
Módulo 2. Natureza e arte. Coordinadora: Dra. D. Vicente Blanco Mosquera	
Materia 2.1. Música e natureza.	3
Materia 2.2. As artes plásticas e a natureza.	3
Materia 2.3. Literatura e Natureza	3
Módulo 3. Os elementos do medio natural Coordinador: Dr. D. Manuel Antonio Rodríguez Guitián	
Materia 3.1. Ecosistema e biodiversidade.	3
Materia 3.2. Coñecemento xeográfico do medio natural.	3
Materia 3.3. Natureza, paisaxe e arquitectura rural.	3
Módulo 4. Dirección de grupos e xestión de recursos Coordinador: Dr. D. Jacobo Feás Vázquez	
Materia 4.1 Dirección de grupos e resolución de conflitos.	3
Materia 4.2. Equipamentos e organización de actividades.	3
Materia 4.3. Lexislación e xestión económica.	3
Módulo 5. Actividades educativas na natureza Coordinador: Dr. D. Joaquín Lago Ballesteros	
Materia 5.1. Bases e recursos para o desenvolvemento da Educación Ambiental.	3
Materia 5.2. Deseño e organización de actividades motrices ao aire libre.	3
Materia 5.3. O excursionismo e a vida ao aire libre: fundamentos e modelos.	3
5.4.1. Recursos para actividades motrices para persoas con diversidade funcional. 5.4.2.- Recursos para actividades de Ciencias da Vida e a Terra con escolares. (Optativas, a elixir unha delas). 5.4.3. Aprendizaxe experiencial en contornas singulares	3
Módulo 6. Prácticum e Traballo Fin de Máster	
Materia 6.1. Prácticum. Coordinador Prácticum: Dr. D. Eugenio Otero Urtaza	6
Materia 6.2. Traballo Fin de Máster. Coordinador TFM: D. Miguel Cons Ferreiro	6

Todas as materias teñen unha duración de 3 créditos. Os módulos 1,2,3,4, teñen unha carga de 9 créditos, mentres que o módulo 5 acada 12 créditos. Nos módulos 1, 3, e 4 os estudantes elaboraron un que desenvolve as competencias das materias que o compoñen. O traballo de módulo é deseñado polo seu profesorado, e acordouse que tivera un valor da cualificación do 60%, sendo o resto da cualificación da responsabilidade de cada materia. Nos módulos 2 e 5 se fan actividades tendentes á promoción de habilidades de traballo en equipo. No módulo 5 dúas materias levan conxuntamente a avaliación das actividades. A coordinación modular e o traballo interdisciplinar permiten unha mellor aprendizaxe e interrelación entre os coñecementos, habilidades e desenvolvemento de capacidades dos estudantes. Así, no primeiro módulo, o traballo, establece relacións entre aspectos históricos, éticos e pedagóxicos en relación cun espazo ou con un feito ou actividade que teña unha dimensión educativa no eido natural. Mentres no módulo 3, o traballo se centra nun espazo natural protexido. No módulo 4, a idea é que os estudantes sexan capaces de desenvolver un proxecto empresarial ou asociativo.

En relación co curso anterior, despois da dimisión por parte do profesor que coordinaba á materia, se fixo cargo da xestión, provisoriamente, o coordinador do Máster. Un novo profesor asociado da área de Didáctica da Expresión Corporal asumiu a docencia e seguimento dos estudantes. Non se produciu ningún incidente e as prácticas se desenvolveron con absoluta normalidade. No curso 2020-2021 ademais os estudantes fixeron una avaliación do Máster e no documento elaborado, valoran a experiencia do Prácticum como “excelente” o “moi boa” nun 82,35% das respostas.

3. Prácticas en empresas (Prácticum).

En cuanto a la valoración de las practicas 14 personas denominaron su experiencia de excelente o muy buena, frente a 3 que señalaron las prácticas como “mejorables”.

En relación cos mecanismos de coordinación das prácticas externas dispónse de convenios con institucións colaboradoras escollidas especificamente por prestar servizos aos ámbitos característicos da titulación (actualmente existen mais de 50 convenios activos). Estes convenios renóvanse por vontade expresa das partes cunha periodicidade de catro anos. Ao comezo do curso académico o alumnado recibe un listado dos centros de prácticas dispoñibles xunto con información relativa aos correspondentes proxectos de prácticas levados a cabo neles en cursos pasados (esta información actualízase cada ano). Emprázase ao alumnado a que transmita as súas preferencias como destino de prácticas e, unha vez recibida esta información, contáctase

cos centros de que se trate para confirmar que a súa axenda de actividade asegura a viabilidade de recibir ao alumnado, aproveitando este contacto para remitir a guía docente do Practicum, de forma que nos centros de prácticas se teña constancia das finalidades da materia e das competencias que o alumnado debe acadar. Tras recibir confirmación, facilítase unha primeira reunión no centro de prácticas entre os/as respectivos/as alumnos/as e titores/as, para acordar un plan de prácticas que satisfaga tanto as necesidades do centro colaborador como as expectativas do alumnado e, mediante a supervisión por parte da Coordinación de Practicum, asegúrase tamén que o plan posibilita a consecución das competencias procuradas. Este plan de prácticas é asinado polas tres partes implicadas (alumno/a, titor/a no centro colaborador e supervisor/a dende a Facultade). O plan é unha parte do anexo ao convenio firmado coa entidade. Ademais os estudantes deben obter un certificado de non estar incurso en denuncias ou afectados por condenas relacionadas con delitos para poder iniciar o seu período de prácticas.

Durante a estadía nos centros o/a supervisor/a dende a Facultade realiza o seguimento do plan de prácticas contactando cos centros e visitándoos se é preciso, e facilita tamén o documento de avaliación da estadía do estudante no centro. Ademais atende ao alumnado de xeito presencial ou a distancia naqueles asuntos que o requiran. Ao remate das prácticas o/a supervisor/a de prácticas recibe a memoria de prácticas que o alumnado debe entregar, centrada na consecución das competencias perseguidas. No curso 2019-2020 a distribución dos estudantes foi a seguinte

Estudantes Máster DAEN 2020-2021. Distribución Prácticum	
Nome da entidade	Alumnado recibido
Asociación Amigos da Terra	1
ADEGA	2
Amadahi	1
Avifauna	5
Cogami	2
Corrubedo (Conforma Forestal)	2
Marcelle	6
Nenea, medrar creando	3
O Veral (Conforma Forestal)	3
Total	25

O coordinador enviou á Vicerreitoría de Calidade a relación de todos os centros e o nome das persoas que exerceron a titoría onde se desenvolveron ás practicas externas curriculares, e despois de varios cursos sen ter información deste punto, no curso 2020-2021, vólvense a ter datos das opinións dos titores externos do Prácticum, que son especialmente positivas coa labor desenvolta polos estudantes. A última ocasión na que se mediu este parámetro foi no curso 2015-2016, dando unha puntaxe global de 4,19, a do curso 2020-2021 é moi similar: 4,17, sempre en escala Likert.

Número de enquisas cubertas: 6

Taxa de participación: 60%

Rango de valoración das preguntas: 1-5

Pregunta	Postación Mínima	Valoración Media	Valoración global
A información previa recibida do procedemento das prácticas foi aceptada?	3	4,33	4,30
A coordinación e a planificación das prácticas realizouse atendendo as necesidades da empresa/institución e do/da estudante?	4	4,67	4,40
Mantiven unha coordinación aceptada coa universidade e os responsables académicos do procedemento de prácticas?	2	4,17	4,13
As competencias profesionais previas do/da alumno/a axústanse ás necesidades da miña empresa/institución?	4	4,33	4,02
O alumno/a mantivo unha actitude proactiva e amosou interese polo desempeño da empresa?	4	4,50	4,53
Considera que estas prácticas supoñen un bo contacto dos/das estudantes co mundo laboral?	5	5,00	4,67
O desempeño xeral do/da estudante foi aceptado para a empresa/institución?	4	4,67	4,52
Indique o seu grao de satisfacción era coas tarefas desenvolvidas como tutor/ra profesional das prácticas externas	4	4,17	4,54
Considera que a duración e programación das prácticas foi aceptada?	4	4,33	4,05

Pregunta	Resposta	Porcentaxe Respostas
Contrataría ao estudante?	Si	83,33%
	Non	16,67%
Volvería a ofertar esta praza de prácticas?	Si	100,00%

Conforme sinala a táboa o punto máis positivo é o contacto do estudante coa vida laboral, e os máis febles, relativamente, a falta de axustes das competencias profesionais previas ás necesidades da empresa e a duración do Prácticum. A opinión sobre os estudantes por parte dos titores enquisados foi moi positiva, tanto que nun 83,33% contratarían aos estudantes.

1.4. Os criterios de admisión aplicados permiten que os estudantes admitidos teñan o perfil de ingreso adecuado para iniciar estes estudos.

Aspectos a valorar:

- Coherencia entre o perfil de ingreso establecido na memoria verificada e o perfil real do estudantado matriculado no título.
- No seu caso, os complementos de formación compren a súa función en canto á nivelación e adquisición de competencias e coñecementos por parte dos estudantes que os cursen.

O caudal máis importante de titulados corresponde ao ámbito da educación, especialmente mestres/as de educación infantil e primaria. O título non está pechado a outras titulacións, porque existen persoas con titulacións que teñen ampla experiencia e formación na educación ao aire libre, especialmente no eido da educación non formal. Nótase como un elemento necesario de mellora, potenciar a presenza de titulados en Pedagogía ou Educación Social. No curso 2020-2021, dos 25 estudantes matriculados, todos eles eran de titulacións vinculadas á educación, 23 mestres, un titulado en Educación Social e unha titulada en Pedagogía.

Ano	Titulación vinculada	Titulación non vinculada	Total
2015-2016	26	2 (7,14%)	28
2016-2017	25	2 (7,40%)	27
2017-2018	23	1 (4,16%)	24
2018-2019	12	3 (20,00%)	15
2019-2020	17	8 (32,00%)	25
2020-2021	25	-	25

Na memoria de verificación non se exclúe ningún título porque a educación non formal e a natureza como

espazo educador adoita ter interese para moitos estudantes que fan actividade de voluntariado ambiental ou posúen os títulos de monitor ou director de tempo libre e teñen experiencia non profesional en educación na natureza como participantes en asociacións de mocidade, actividades de educación ambiental en organizacións non gobernamentais, voluntariado ou son responsables de equipamentos na natureza que posúen relación co Máster. Aínda que o caudal principal son titulados en educación, a falta de presenza doutros títulos é posible que teña o seu orixe na pandemia, que botaría para atrás moitas das intencións dos estudantes. Polas cohortes de anos anteriores nótase que a titulación resulta tamén atractiva para biólogos, economistas, filólogos, enxeñeiros informáticos, xeógrafos, graduados en Belas Artes, Actividade Física e Deporte ou Turismo.

1.5.- A aplicación das diferentes normativas contribúe á eficiencia nos resultados do título.

Aspectos a valorar:

- A aplicación das distintas normativas (normativa de permanencia, os sistemas de transferencia e recoñecemento de créditos, así como outras relacionadas coa avaliación, traballos fin de grao/máster, prácticas externas, ...) desenvólvense segundo o establecido nelas, tendo en conta as competencias previamente adquiridas polo estudante e as competencias a adquirir no título. Impacto delas nos resultados.

Reflexión/comentarios que xustifiquen a valoración:

No curso 2020-2021 púidose regresar a situación anterior a pandemia na docencia ao aire libre agás o referido e xa comentado de que non puideron celebrarse actividades con pernocta e que modificou sensiblemente dúas actividades, a sesión que outros anos víñase desenvolvendo en Seoane do Courel no mes de outubro, e a que se viña desenvolvendo na Fonsagrada no mes de febreiro.

No caso da sesión que se celebraba en Seoane do Courel foi substituída por varias saídas respectando sempre a normativa do COVID19 que establecía a USC. Neste caso ao non poderse desenvolver con unha pernocta e non sendo adecuado subir os tres días da actividade a unha zona de montaña tan lonxe, optouse por desenvolver un programa alternativo. A actividade correspondía as materias *Ecosistemas e biodiversidade e paisaxe e arquitectura rural*. Facendo o día 24 de setembro unha sesión presencial na aula e facendo dous grupos para as saídas de campo, conforme a esta distribución e plan de traballo:

Grupo-01 -25/09/2020

09:00-09:40 h: Lugo – Vilalba: O Carrizo
 09:40-10:15 h: Visita Alligal de Codesido. Humidal e lagoa de auga termal.
 10:15-10:30 h: Vilalba – Baamonde:
 10:30-10:45 h: Visita: Baamonde: Río Ladra: Muiño
 10:45-11.00 h: Baamonde – Rabade
 11.00-11.45 h: Visita Lagoa do Rei e núcleo restaurado de Uriz
 11:15-12.00 h: Seivane (Outeiro do Rei)
 12:00-12:45 h: Visita Ínsua de Seivane
 12:45 h: Regreso a Lugo

Grupo-02 – 25/09/2020

16:00-16:40 h: Lugo – Vilalba: O Carrizo
 16:40-17:15 h: Visita Alligal de Codesido. Humidal e lagoa de auga termal.
 17:15-17:30 h: Vilalba – Baamonde:
 17:30-17:45 h: Visita: Baamonde: Río Ladra: Muiño
 17:45-18.00 h: Baamonde – Rabade
 18.00-18.45 h: Visita Lagoa do Rei e núcleo restaurado de Uriz
 18:15-19.00 h: Seivane (Outeiro do Rei)
 19:00-19:45 h: Visita Ínsua de Seivane
 19:45: Regreso a Lugo

En canto a segunda saída con pernocta, a da Fonsagrada, correspondía a materia *Dirección de grupos e resolución de conflitos*. Non puido ser realizada cunha saída alternativa xa que foi cancelada a docencia presencial, polo que a alternativa tivo que desenvolverse como unha viaxe virtual. A saída correspondía aos

días 25, 26, e 27 de febreiro, e tratábase de visitar a comarca da Fonsagrada, coa finalidade de coñecer unha vila que vivira noutra época nun gran illamento, e ofrecía a posibilidade de coñecer aldeas deshabitadas, rutas de gran valor para a formación dos estudantes con exemplos de enxeñaría abandonada, restos arqueolóxicos, minería, paisaxes singulares, e camiños con diversas características que servían para establecer modelos para aprendizaxes, competencias de xestión e dirección de grupos e xestión de conflitos, así como para ver dun xeito máis holístico o mapa de competencias que configuran a titulación. Deste xeito estaba programada unha visita a aldea abandonada de Romeán, cunha pequena parte da Ruta do Gallol, a ruta do Castañoso cunha preparación sobre as peculiaridades do castro do Castelón, así como a parte baixa da ruta de Liñares de Bidul desde a aldea de A Fornaza ata a ponte de Vilabol

Por outra parte tampouco se puido realizar a terceira actividade que habitualmente usaba pernocta en albergues que é o percorrido do Camiño Primitivo entre o Alto de Acebo ata Melide que atravesa toda a provincia de Lugo. Esta actividade se realiza en cinco etapas consecutivas. Por mor da pandemia neste curso se desenvolveu de xeito que ao finalizar cada etapa os estudantes regresaban a Lugo en autobús e o día seguinte regresaban en autobús ao punto onde tiñan que continuar o Camiño.

No resto de actividades o plan desenvolveuse conforme a programación prevista. Houbo varias conferencias que na súa maioría se desenvolveron por videoconferencia

- Idoia Cuesta. "Visita guiada ao obradoiro de cestería".
- Sandra Goded & Rudi Esteban. "Efectos de prácticas forestales sobre la biodiversidad y custodia de territorio por Quercus Sonora."
- Manuel Díaz Fernández. "Visita guiada a Sotavento".
- Marien González Hidalgo. "Geografías emocionales de los incendios forestales" (videoconferencia).
- Pedro Partal "Seguridad en el medio natural desde la perspectiva del rescatador" (videoconferencia).
- Julián Otero Rodríguez. "Ecosistemas creativos" (videoconferencia).
- Bibi Marful & María Mayorga. "Dirección de grupos e resolución de conflictos na natureza" (videoconferencia).

Certamente as actividades se viron condicionadas pola normativa establecida pola USC en relación co COVID19, porén houbo por parte da organización do Máster e pola responsabilidade do profesorado unha acción que permitiu desenvolver a docencia con efectividade e acadar as competencias con alternativas razoables. A avaliación feita polos estudantes amosa un alto grao do valor que deron ao desenvolvemento da súa formación.

DIMENSIÓN 1. A XESTIÓN DO TÍTULO

CRITERIO 2. INFORMACIÓN E TRANSPARENCIA:

Estándar: A institución dispón de mecanismos para comunicar de maneira adecuada a todos os grupos de interese as características do programa e dos procesos que garanten a súa calidade.

Analizar e valorar se a información relevante sobre o título é pública e está dispoñible, en tempo e forma, para todos os axentes implicados nel (estudantes, empregadores, administracións educativas grupos de interese).

2.1.- A institución pública, para todos os grupos de interese, información obxectiva, suficiente e actualizada sobre as características do título e sobre os procesos que garanten a súa calidade.

Aspectos a valorar:

- Publícase información suficiente e relevante sobre as características do programa formativo, o seu desenvolvemento e os resultados alcanzados.
- A información sobre o título é obxectiva, está actualizada e é coherente co contido da memoria verificada do título e as súas posteriores modificacións.
- Garántese un fácil acceso á información relevante do título a todos os grupos de interese.

Reflexión/comentarios que xustificuen a valoración:

A información sobre o título é visible na páxina web que mantén a USC para títulos de posgrao:
<https://www.usc.gal/es/estudios/masteres/ciencias-sociales-juridicas/master-universitario-direccion-actividades-educativas-naturaleza>

Tamén se atopa información na páxina web da propia Facultade de Formación do Profesorado
<https://nubeusc.sharepoint.com/sites/centro-formacion-profesorado>

Existe tamén unha páxina en Facebook con información que é administrada polos estudantes:
<https://www.facebook.com/master.daen/>

CURSO 2020-2021		
Master en Dirección de Actividades Educativas en la Naturaleza. Campus Terra (Lugo)		
Facultade de Formación do Profesorado		
Matricula Directa	Matricula general	6 julio – 28 septiembre
	Ampliación Plazo matricula vacantes	1-6 octubre
Criterios de selección GENERALES Más información Oficina de Información Universitaria daen@usc.es Teléfono 982 82 35 85	Solicitud de plaza	6 julio – 20 agosto
	Publicación admitidos	4 de septiembre
	1ª convocatoria matricula admitidos	7-8 de septiembre
	2ª conv. Matricula con lista de espera	10-11 septiembre
	3ª conv. Matricula con lista de espera	15-16 septiembre
	Matricula en vacantes (Máster sin listado de espera)	11-28 septiembre
	Matricula en vacantes (Máster con listado de espera)	Llamada individual
Ampliación plazo matricula vacantes (con o sin lista de espera)	1-6 octubre	
25 plazas (3 reservadas a estudiantes extranjeros). Existen también 4 plazas para hacer el máster a tiempo parcial (especialmente interesante para estudiantes que necesiten compatibilizar los estudios con trabajo). Información: otero.artzaga@usc.es	Otras fechas de interés Comienzo del curso: 17 de septiembre Final de la fase presencial: 18 de marzo de 2020 Practicum: 22 de marzo al 26 de mayo de 2020 Defensa de TFM's: 24 a 25 de junio de 2020 Defensa de TFM's (2ª oportunidad): 14 e 15 de septiembre Reserva de plaza y matrícula: https://www.usc.gal/es/estudios/masteres/ciencias-sociales-juridicas/master-universitario-direccion-actividades-educativas-naturaleza	

Esta páxina web da información con moita frecuencia, especialmente no curso e asemade nos meses de xuño e xullo fai publicidade do Máster e dos prazos de preinscrición. No curso 2020-2021 non houbo ningunha campaña especial de publicidade. A publicidade se reduciu a enviar carteis a outros centros de Galicia e os anuncios que apareceron na páxina de Facebook, dos que neste informe se fai unha escolma. Se utilizaron imaxes fixas, vídeos curtos, e montaxes en ppt, pero sen necesidade de usar páxinas de

pago. Durante o curso tanto o Xornal da USC como a prensa galega publicaron algunhas novas sobre as actividades do Máster. Con estes medios garántese unha difusión ampla do título. As actividades son documentadas fotograficamente e serven para confeccionar informacións que se transmiten por redes sociais. Con estes medios garántese unha difusión ampla do título. O acto de inauguración e as conferencias foron anunciadas con carteis distribuídos pola Facultade e en redes sociais. A información parece suficiente para os estudantes que queren cursar a titulación e os grupos de interese.

Máster en Dirección de Actividades Educativas en la naturaleza - DAEN

Publicado por Diego Díaz Cordal · 16 de noviembre de 2020

O pasado día 11 de novembro, [La Voz de Galicia](#) fixo unha pequena reportaxe da nosa visita á Barbanza.

LAVOZDEGALICIA.ES | POR LA VOZ DE GALICIA

Futuros profesores analizan el potencial natural de Barbanza

208 Personas alcanzadas · 33 Interacciones · Puntuación de distribución

USC Estudios Admisión Investigación USC Vida

Xornal / Actualidade

Lugo, referente da educación ao aire libre no Sur de Europa

Formación do Profesorado recibe máis de 50 solicitudes de matrícula no máster en Dirección de Actividades Educativas na Natureza (DAEN), que ofrece 25 prazas

Comentar como Máster en Dirección de Ac...

Máster en Dirección de Actividades Educativas en la naturaleza - DAEN

Publicado por Araceli Basanta · 4 de diciembre de 2020

Hoxe foi un día moi especial para nós xa que rematamos as saídas deste ano 2020. Comenzamos plantando 3 árbores (dous acivros e un carballo) no paseo periurbano do río Rato e posteriormente lemos uns cantos poemas dedicados a cada árbore. Logo, botamos a andar ata o pobo de Bosende.

Como xa dixemos, foi un día moi especial, tamén polo feito de que nos acompañou a neve nesta saída

1.370 Personas alcanzadas · 153 Interacciones

Promocionar publicación

Diapositivas Esquema

Constante in itinere
lucifer inveniendo
Semper naturam tuando

Máster en Dirección de Actividades Educativas en la Naturaleza

Curso 2020-2021

Haça clic para agregar notas

Máster en Dirección de Actividades Educativas en la naturaleza - DAEN

Publicado por Diego Díaz Cordal · 7 de noviembre de 2020 ·

O venres 6, o alumnado do Máster DAEN coñecemos de primeira man a colonización da Terra Chá. Para iso, 4 compañeiros/as que viven na Terra Chá, prepararon unha saída na que visitamos diversos municipios nos que se levou a cabo este proceso de colonización: O Matodoso, Arneiro, Veiga do Pumar e A Espiñeira. Moitos de nós non tiñamos coñecemento deste acontecemento histórico, pero os nosos compañeiros fixeron un moi bo traballo para explicarnos todo, empregando diversos xogos e debates.

+11

2.190
Personas alcanzadas

253
Interacciones

Promocionar publicación

Tú y 16 personas más

10 veces compartido

Me gusta
 Comentar
 Compartir

Máster en Dirección de Actividades Educativas en la naturaleza - DAEN

Publicado por Araceli Basanta · 30 de octubre de 2020 ·

O martes 27 de outubro desplazámonos a Pontenova para coñecer máis sobre a antiga mina deste Concello, coñecendo máis en profundidade a chamada "Ruta das minas". Estas minas de Vilaoudriz foron unhas das minas de ferro máis grandes de Galicia, e o mineral extraído delas foi dos primeiros en operar no mercado internacional do ferro. Posteriormente trasladámonos ata Asturias para coñecer e observar de primeira man a rasa cantábrica. Alí fixemos unha pequena ruta dende a praia d... Ver más

+12

985
Personas alcanzadas

228
Interacciones

Promocionar publicación

DIMENSIÓN 1. A XESTIÓN DO TÍTULO

CRITERIO 3. SISTEMA DE GARANTÍA DE CALIDADE:

Estándar: A institución dispón dun sistema interno de garantía da calidade formalmente establecido e implementado que asegura, de forma eficaz, a mellora continua da titulación.

Analizar a implantación do Sistema de Garantía de Calidade (SGC) e valorar a súa contribución á mellora continua do título.

3.1.- O SGC posúe os mecanismos necesarios para recoller a información precisa, analízala, detectar debilidades e propoñer accións de mellora, realizando o seu seguimento.

Aspectos a valorar:

- Os procedementos que permiten recoller a información de forma continua, analizar os resultados e empregalos para a toma de decisións e a mellora da calidade do título, desenvolvéronse de acordo ao establecido.
- No caso dos títulos interuniversitarios ou dos títulos que se imparten en varios centros da Universidade, as accións levadas a cabo como consecuencia da implantación do SGC están coordinadas en todos os centros participantes no programa formativo.
- Os procedementos de avaliación e mellora da calidade da ensinanza eo profesorado desenvolveuse de acordo ao establecido.
- O procedemento de suxestións e reclamacións desenvolveuse de acordo ao establecido.

Reflexión/comentarios que xustifiquen a valoración:

A Comisión de Calidade da Facultade de Formación do Profesorado garda información desde 2010. O Plan Estratéxico está vixente ata 2022, mentres que é necesario actualizar a Programación Plurianual, que terá unha extraordinaria importancia porque vai ser un período no que a Facultade de Formación do Profesorado vai cambiar de edificio, integrándose no espazo no que están os demais centros universitarios lucenses. A páxina web da Facultade que imparte o título, conta con accesos directos ao contido do Sistema de Garantía de Calidade, onde aparece reflectida toda a información relativa ao mesmo (manuais do SGC, informes de seguimento, memorias de calidade e informes de renovación da acreditación dos títulos). A información se atopa en [Facultade de Formación do Profesorado - Facultade de Formación do Profesorado –USC](#) Se lle informa a Comisión Consultiva de Seguimento Externo do Máster sobre o desenvolvemento e actividades e se lle consulta sobre decisións que atinxen a pertinencia da formación e os cambios que puideran introducirse. A Comisión do Máster decidiu despois do Informe de renovación da acreditación de 30 de xuño de 2016, que a metodoloxía dominante no título debería basearse no sistema de clases reversas (flipped classroom). É unha forma de traballo que está xa bastante implantada no Máster e foi confirmada na súa bondade pedagóxica en data do 10 de febreiro de 2021 polo novo informe de renovación da acreditación, pero aínda así necesita dunha formación adicional por parte do profesorado para ser plenamente asumida. Os informes que proporcionan sobre os estudantes os titores profesionais externos é unha fonte que permite coñecer o grao de adquisición de competencias na práctica e nos procesos de aprendizaxe experiencial. Aínda que sería necesario, agás dos informes que os titores profesionais emiten sobre os estudantes, contar cunha información sobre as bondades e eivas que encontran no desenvolvemento do Prácticum.

No SGC distínguense dúas comisións, que asumen diferentes funcións dentro do sistema. Por unha banda, a Comisión do Título, que se encarga de analizar a información proporcionada polo Coordinador do Título e polo Responsable de Calidade do Centro, coa finalidade de levar a cabo o seguimento do título e realizar un informe sobre os resultados do mesmo, xunto coas propostas de mellora (informe anual de seguimento) e, cando sexa necesario, formular unha proposta de modificación ou suspensión do Máster. O Regulamento das titulacións oficiais de Grao e Mestrado na USC, aprobado polo Consello de Goberno o 28 de xullo de 2017, establece unha nova regulamentación dos órganos académicos das titulacións de grao e mestrado (comisión de título e coordinador/a) xa en vigor no curso 2017-18, e de aplicación no actual curso.

Por outro lado, contamos coa Comisión de Calidade do Centro, que é a encargada de: realizar o deseño, a

implantación, o seguimento e a mellora do SGC do centro; elaborar a Memoria de calidade do centro; propoñer o Plan de Melloras do centro para o curso seguinte, que recollerá as propostas de mellora dos 20 de 36 títulos derivadas dos seus respectivos informes de seguimento; elaborar o informe de seguimento da implantación do SGC e as súas propostas de mellora.

Os distintos indicadores dispoñibles evidencian un adecuado desenvolvemento do sistema de garantía de calidade e a súa contribución ao seguimento e mellora continua da titulación. Así, a satisfacción do alumnado coa docencia recibida no curso 2020-21 acadou o 4,12, lixeiramente inferior á do curso anterior, mentres que a participación foi algo superior, como amosa a táboa.

Curso Académico	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Valoración global	4,18	4,33	4,12
Participación	58,82%	20%	26,92%

Pola súa banda, a satisfacción do profesorado coa docencia impartida indica unha valoración global de 4,36, cun nivel de participación do 47,62%, lixeiramente superior ao curso anterior.

Curso Académico	2019-2020	2020-2021
Valoración global	4,29	4,36
Participación	42,86%	47,62%

Finalmente, polo que se refire ás suxestións e reclamacións presentadas polo alumnado deste título, no curso 2020-2021, cumpre manifestar que non houbo ningunha reclamación.

A Comisión de Seguimento externo permite ao Máster acadar información de como é percibida a titulación polo mundo profesional e darlle claves e indicacións que permiten optimizar procesos e contidos. Está composta por catro profesionais, dous egresados, un representante do profesorado e o coordinador do Máster. A Comisión é informada da remisión deste Informe de Seguimento.

3.2.- A implantación do SGC facilita o seguimento dos títulos, a renovación da acreditación e garante a mellora continua permitindo a introdución de modificacións no título.

Aspectos a valorar:

- As accións de análise e revisión levadas a cabo desde o SGC permiten introducir modificacións para a mellora no título.
- O seguimento das melloras do título confirma que estas foron eficaces e que se conseguiron os obxectivos formulados.
- Os plans de mellora recollen as recomendacións dos diferentes informes derivados do proceso de verificación, modificación, seguimento e renovación da acreditación.

Reflexión/comentarios que xustifiquen a valoración:

As reflexións que conteñen os informes de seguimento e as memorias de calidade son as fontes que permiten propoñer melloras no título. Nalgún caso estas melloras supuxeron modificacións na memoria verificada do título, o que deu lugar ao desenvolvemento da 2ª edición a partir do curso 2015-16 (BOE do 19/12/2016 e DOG do 09/01/2017). Noutros casos, trátase de modificacións de menor entidade, das que se deixa constancia nos informes de seguimento para incorporalas á memoria cando se autorice unha modificación substancial; así se procedeu para a incorporación da materia optativa “P3281205 Aprendizaxe experiencial en contornas singulares”, que, entre outras accións, facilita a internacionalización da titulación.

O seguimento das melloras incluídas nos plans de mellora que acompañan a documentación do SGC confirman, polo menos parcialmente, a súa eficacia e o compromiso do centro co desenvolvemento de accións viables e relevantes para a consecución dos obxectivos formulados na memoria de verificación do título, consonte as recomendacións contidas nos informes finais da ACSUG correspondentes aos sucesivos informes de seguimento e de renovación da acreditación do título.

As propostas de mellora foron completamente executadas, e nalgún caso pospostas por entenderse que non eran viables no momento actual como foi pensar en crear un grupo de innovación. Porén as restantes se desenvolveron correctamente e con aplicación eficaz.

Cabe sinalar que aínda que o Máster non creou por si mesmo un grupo de innovación, participa no programa “Plantando cara ao lume” que se presenta ás convocatorias de proxectos de innovación da USC. (Hoxe desenvolvido como un proxecto que se amplía máis alá da comunidade autónoma de Galicia, “Plantando cara al fuego”: <https://www.plantandocaraalfuego.org/>). Destacar tamén que no curso 2020-2021 arrancou este programa como un proxecto europeo, denominado *FacingFire*: <https://facingfire.eu/>

Sobre estes programas as referencias na web son abundantes, porén o máis interesante é que actualmente é un proxecto da Fecyt de carácter interuniversitario no que participan tamén estudantes de ensino primario, educación secundaria e bacharelato, entidades empresariais, organizacións non gobernamentais, administracións públicas e aberto a sociedade, coordinado pola USC, no que mediante un proceso de Aprendizaxe-Servizo se procura que os estudantes de diferentes niveis educativos adquiran coñecementos, capacidades e destrezas para entender o problema e tratalo dende unha perspectiva educativa e non simplemente científica ou técnica.

As actuacións que dentro deste programa participou o Máster no curso 2020-2021 se desenvolveron na comarca do Xurés en Ourense:

<https://www.plantandocaraalfuego.org/quemando-un-bosque-quemas-parte-de-ti/>

Nesta actividade o meta era ensinar aos escolares o profundo impacto que ten un incendio no chan, a vexetación e a fauna coa finalidade de educar no coidado dos bosques.

<https://www.plantandocaraalfuego.org/compatibilizando-desarrollo-y-conservacion/>

Nesta segunda acción tratábase de que os estudantes e a poboación en xeral, co apoio dos profesores, as persoas interesadas e profesionais, comprenderán a necesidade de facer compatible a conservación co uso dos recursos forestais, aplicando un modelo silvícola de diversidade na masa forestal.

<https://www.plantandocaraalfuego.org/memorias-vivas-de-los-incendios-forestales-en-el-xures/>

En terceiro lugar, algúns estudantes do Máster foron protagonistas das “Memorias vivas do incendios forestais”, a parte do proxecto que tiña unha especificade educativa máis clara e en relación co Máster, e no que podo recollerse as testemuñas de varios veciños da comarca.

3.3.- O SGC implantado revísase periodicamente para analizar a súa adecuación e, se procede, establécense as melloras oportunas.

Aspectos a valorar:

- A análise e revisión do SGC, no que participan todos os grupos de interese, deriva en plans de mellora (responsables, calendario de execución, etc.).
- Todos os grupos de interese foron implicados no proceso de elaboración, implantación e seguimento das melloras do SGC.
- As evidencias do SGC manifestan a existencia dunha cultura de calidade consolidada no centro que contribúe á mellora continua.

Reflexión/comentarios que xustifiquen a valoración:

Os sucesivos Informes de Avaliación e seguimento, realizados neste título, incluíron Plans Anuais de Mellora (PAM), que engloban as distintas Accións de Mellora (AM) previstas para cada curso académico. Cada AM ten asignado responsables de execución, de seguimento, calendario de execución, etc.

Os IAS son analizados, debatidos e aprobados pola Comisión de Calidade do Centro e tamén foron informados pola Xunta de Facultade, proba fiable da participación dos distintos grupos de interese. No Informe Provisional de Avaliación para a Renovación da Acreditación do 20 de novembro de 2020, se fan unhas recomendacións de mellora que na reunión da Comisión de Título do 14 de decembro de 2020, foron examinadas. Da execución destas acción de mellora se deu conta no informe do curso pasado e algunhas quedan aínda pendentes:

Dimensión 2: Recursos/Criterio 4: recursos humanos.

6.- Sería necesario reforzar o servizo de conserxería para mellorar a atención a estudantes e profesorado. A Comisión de acreditación entende que a Facultade de Formación do Profesorado debe ter un segundo conserxe en quenda de tarde.

Esta cuestión desborda as competencias da Comisión de título, aínda que de dita cuestión está informado o decanato, a Xerencia da USC e a Vicerreitoría do Campus de Lugo.

Dimensión 2: Recursos /Criterio5: Recursos materiais e servizos.

7.- Os ensinos do Máster fortaleceríanse coa implantación de dispositivos de orientación académica e profesional.

Se establece unha proposta de mellora para o curso 2022-2023.

Dimensión3: Resultados/Criterio7: Indicadores de satisfacción e rendemento.

8.- Considérase necesario facer unha maior publicidade do Máster para incrementar a demanda e contribuír a súa estabilidade.

Esta recomendación do Informe non é necesario atendela, xa que coa actual publicidade se están cubrindo todas as prazas.

9.- É necesario acometer un estudo do título máis amplo, necesario para a súa inclusión como ferramenta de mellora e revisión do título e para coñecer se os egresados están a traballar no perfil específico deste título. Se solicitou á Área de Calidade e Mellora dos Procedementos dita cuestión.

10.- Recoméndase que se manteña un foro continuo de colaboración con empregadores e egresados para recibir información externa para a mellora do Máster, foro que podería articularse a través da Comisión Consultiva Externa do Máster, que parece estar en funcionamento aínda que non se achegaron actas desta Comisión.

A Comisión estima necesario establecer un vínculo máis forte e estable co conxunto dos egresados do título e considera a posibilidade de celebrar unhas xornadas en relación coa actualización da súa formación.

Sobre outros aspectos de obrigado cumprimento.

1.- Aportar datos estatísticos sobre o grao de satisfacción dos titores profesionais coas prácticas externas. Non se aportan datos desde o curso 2016-2017.

Se lle enviou a Área de Calidade e Mellora dos Procedementos un listado cos nomes das empresas e titores/as que foron responsables dos estudantes. Na documentación que a propia USC envía este curso para este informe consta que foi aplicado dito protocolo.

2.- Débese revisar o axuste entre as guías docentes dalgunhas materias e os contidos e competencias declarados na memoria de verificación. Valorar a posibilidade de actualizar a memoria do título cando se teña que realizar unha modificación substancial.

A Comisión establece unha proposta de mellora para o curso 2022-2023.

A implantación do SGC posibilita o desenvolvemento do traballo no centro nun contexto de ciclo de mellora continua. Desde esta perspectiva, o SGC revisase periodicamente para proceder ao seu actualización e avance. Neste proceso participan os representantes dos distintos grupos de interese, que teñen a oportunidade de realizar as súas contribucións e suxestións. De feito, pode afirmarse que a cultura de calidade vaise interiorizando a un ritmo razoable por parte de todos os axentes implicados.

Neste sentido, fai falta deixar constancia de que no ano 2018, aprobouse unha modificación do SGC marco da USC, coa finalidade de conseguir unha simplificación que redunde nunha maior operatividade. O novo SGC contempla un manual do sistema para o centro, onde se desenvolve o alcance, a estrutura para o seu desenvolvemento e os detalles do seu funcionamento, de xeito semellante aos actuais manuais simplificados. Pola súa banda, o novo Manual de Procesos inclúe 2 procesos estratéxicos, 5 procesos 6 procesos de soporte.

O centro adaptou o SGC marco da USC ás características específicas do centro en setembro do 2018. Toda a documentación que conforma o SGC da Facultade de Formación do Profesorado atópase na páxina web do centro na sección de calidade.

Finalmente cabe salientar que no curso 2020-2021 os estudantes fixeron pola súa conta unha avaliación do Máster que se axunta como anexo a este informe. Elaboraron un cuestionario propio no que deron unha resposta moi pormenorizada das impresións que lles causou o Máster. Consideran que a experiencia foi para eles moi positiva. A enquisa foi respondida por 17 dos 25 estudantes, e dicir, o 68%. Entre os aspectos finais da valoración global se afirma que “Si las primeras impresiones eran positivas, las últimas son mejores, la totalidad de los alumnos marcó el Máster a nivel global como una ‘excelente’ o ‘muy buena’ experiencia que volverían a repetir”. Se axunta a análise que fixeron os estudantes así como o protocolo utilizado.

DIMENSIÓN 2. RECURSOS

CRITERIO 4. RECURSOS HUMANOS:

Estándar: O persoal académico e de apoio é suficiente e adecuado de acordo coas características do título eo número de estudantes.

Analizar e valorar a adecuación do persoal académico e de apoio que participa no título obxecto de avaliación.

4.1.- Persoal académico. O título conta con profesorado suficiente ea súa cualificación éa adecuada, tendo en conta as características do plan de estudos, as modalidades de impartición e as competencias que deben alcanzar os estudantes.

Aspectos a valorar:

- O profesorado que participa no título conta co nivel de cualificación (experiencia docente e investigadora) esixido para a súa impartición e é acorde coas previsións que se incluíron na memoria verificada. Revisarase especialmente o perfil do persoal académico asignado ao primeiro curso de títulos de grado, a prácticas externas e asociado ao Tráballo Fin de Grao ou Tráballo Fin de Máster.
- O profesorado é suficiente para desenvolver as funcións e atender a todos os estudantes.
- A institución ofrece oportunidades ao profesorado para actualizarse e continuar coa súa formación co obxectivo de mellorar a actividade docente.
- Participación do profesorado en programas de mobilidade.
- No seu caso, a Universidade fai efectivos os compromisos incluídos na memoria de verificación do título relativos á contratación e mellora da cualificación docente e investigadora do profesorado.

Reflexión/comentarios que xustifiquen a valoración:

O profesorado que participa do título conta co nivel de cualificación (experiencia docente e investigadora) esixido para a impartición do mesmo e é acorde coas previsións que se incluíron na memoria verificada e pertencen a súa totalidade a USC. A progresión dos sexenios de profesorado é alta, aínda que neses últimos curso non ten novidades.

Porcentaxe de PDI con sexenios sobre o PDI total	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
	37,04	31,82	44,44	69,23	71,43	78,57	84,62	84,62	84,62

O profesorado é suficiente e cumpre coas condicións establecidas na Memoria de verificación e o perfil dun título específico de carácter académico profesional. En total, e conforme a información dispoñible para o curso 2020-2021, o profesorado acumula 28 sexenios de investigación entre catedráticos, profesores titulares e contratados doutores. Aínda que houbo un aumento dun sexenio con respecto ao curso pasado non se modifica a porcentaxe e sigue sendo lixeiramente inferior á media da USC, que é de 89,11%. Asemade a suma de quinquenios de docencia (58 quinquenios), é inferior a do curso pasado (65 quinquenios), porque a baixa ou traslado de profesorado fixo que esa docencia fose ocupada por profesorado asociado, ou mais novo. A relación entre profesor e estudante é óptima: 1,19 estudante por profesor. Certamente non todo o profesorado pode participar coa mesma intensidade. O 38,09% participa desde unha posición precaria como contratados interinos ou asociados.

Tipoloxía do profesorado da titulación				
Categoría	Número	%	Horas	%
Asociado LOU	5	23,81	88	23,01
Catedrático Universidade	3	14,29	84	21,96
Contratado interino	2	9,52	30	7,84
Axudante doutor	1	4,76	42	10,98
Contratado doutor	4	19,05	57	14,90
Profesor/a interino	1	4,76	21	5,49
Profesor/a Titular Universidade	5	23,81	60	15,82
Total	21	100	382	100

É importante describir o que contén esta táboa. 18 dos 21 profesores son doutores, e 13 dos 21 profesores é profesorado permanente (Catedráticos de Universidade, Titulares de universidade, Contratados doutores e Axudantes doutores). En conxunto, 8 dos profesores son funcionarios. O número de profesores asociados subiu de 3 a 5 por mor do traslado de dúas profesoras que acadaron unha praza de contratada doutora no Campus de Compostela. Diminuíu o número de contratados doutores (se pasou de seis a catro) quedando un so axudante doutor.

A coordinación do Prácticum foi desenvolvida polo coordinador do Máster e a docencia estivo a cargo dun profesor asociado de nova contratación. A coordinación do TFM foi encargada a un profesor asociado. O Máster perdeu este curso a tres profesores permanentes polo seu traslado ao Campus de Compostela, e nun caso a materia foi substituída por un asociado, e no segundo a materia que habitualmente era compartida cunha profesora axudante doutora, ou contratada doutora, quedou so cun profesor asociado doutor que a impartiu de xeito exclusivo.

A proporción de doutores é así igual que o curso anterior 85,7%, (non do 72,73% como se establece no indicador ofrecido pola USC), e aínda así inferior á media da USC que se sitúa en 90,13%. Tamén se debe comentar que aumentou o número de funcionarios que pasou de 7 a 8 (Titulares e Catedráticos de Universidade) o que implica un 38% de profesorado funcionario, non o 36,36% que establece o indicador enviado pola USC, aínda que tamén está por debaixo da media da USC, establecido en 60,42%.

	Comparación de indicadores coa media da USC 2020-2021	Media USC	Valor estimado	Valor real
IN25M	Porcentaxe de PDI doutor sobre o PDI total	90,13	72,73	85,13
IN26M	Porcentaxe de PDI funcionario sobre o PDI total	60,42	36,36	38,09

En conxunto, os profesores/as en situación de contratos precarios son tamén 8 (38%). Cinco asociados, dous contratados interinos, e un interino de substitución por baixa laboral longa. Esta baixa, e a marcha de profesorado de Lugo que impartía docencia no Máster ao campus de Compostela, fixo que a proporción entre sexos quedase máis desequilibrada: 9,5% mulleres e 90,5% homes. Sen contar a docencia propia do prácticum e do TFM, e os seus elementos de coordinación e titoría, o resto da docencia (48 créditos) ten a seguinte distribución:

	Doutores	Non doutores	Σ
Docencia obrigatoria	43 créditos 89,6%	2 créditos 10,4%	45
Docencia optativa (se cursan 3 créditos)	2 créditos 22,22%	7 créditos 77,78%	3
Docencia recibida polos estudantes	43+0,66 43,66 créditos 91%	2+2,34 4,34 créditos 9%	48

A docencia impartida polo profesorado doutor aumentou lixeiramente, debido fundamentalmente a que un dos profesores asociados leu a súa tese de doutoramento. Tamén se quere destacar que os créditos optativos impartidos por profesorado doutor, corresponden a catedráticos de universidade. En total os profesores non doutores impartiron un total de 59 horas optativas e 14 de docencia obrigatoria. O profesorado asociado, independentemente de se tiñan o grao ou non de doutor, impartiron 98 horas de docencia obrigatoria e optativa, aos que se debe sumar ás 20 horas do prácticum que asumiu un novo docente asociado da área de Didáctica da Expresión Corporal, non doutor. Tres dos cinco profesores asociados son doutores.

A distribución das materias en relación ao profesorado e áreas de coñecemento, foi a seguinte:

Curso 2020-2021. Relación entre áreas, materias e profesorado		
Área	Materia	Profesorado
Teoría e Historia da Educación	A natureza como medio educador.	CU
Filosofía Moral	Ética e natureza.	Interino
Hª Contemporánea	Historia ambiental.	TU
Didact. E. Musical	Música e natureza.	Asociado LOU
Didact. E. Plástica	As artes plásticas e a natureza.	CD/Cont Interino

Didact. Ling e Lit	Literatura e Natureza	Asociado LOU
Botánica/Producción Vexetal/Zooloxía	Ecosistema e biodiversidade.	TU/CD
Didáctica Ciencias Sociais/Edafoloxía	Coñecemento xeográfico do medio natural.	CU/CU
Botánica/Enxeñaría Agroforestal/Historia da Arte	Natureza, paisaxe e arquitectura rural.	TU/TU/TU
Teoría e Historia da Educación	Dirección de grupos e resolución de conflitos.	CU
Teoría e Hist. da Educ/Didác E Corporal	Equipamentos e organización de actividades.	CU/Asociado
Economía	Lexislación e xestión económica.	CD
Didác. CC. Experimentais	Bases e recursos para o desenvolvemento da Educación Ambiental.	Asociado
Didác E Corporal	Deseño e organización de actividades motrices ao aire libre.	AD
Didác E Corporal	O excursionismo e a vida ao aire libre: fundamentos e modelos.	AD
Didác E Corporal	Recursos para activid. motrices para persoas con diversidade funcional**	Asociado
Didac. CC. Experimentais	Recursos para activid. de Ciencias da Vida e a Terra con escolares**	Cont interino
Edafoloxía/Didác E Corporal/ Teoría e Hist da Educ	Aprendizaxe experiencial en contornas singulares**	CU/CU/Asociado
Teoría e Hist da Educ* /Didác E Corporal	Prácticum	CU/Asociado
Didác E Corporal*	Traballo Fin de Máster	Todas/Asociadocoord
*coordinación	** materias optativas	

Compre salientar que é preocupante a escasa PDI funcionario e a lentitude na promoción que resulta do profesorado permanente non funcionario. Unha eiva académica que necesita ser solucionada na Facultade de Formación do Profesorado.

4.2.- Persoal de apoio (persoal de administración e servizos, técnicos de apoio á docencia, etc.). O título conta con persoal de apoio suficiente e a súa cualificación é a adecuada, tendo en conta as características do plan de estudos.

Aspectos a valorar:

- O persoal de apoio é suficiente para desenvolver as funcións e atender a todo o persoal docente e estudantes.
- O persoal de apoio que participa no título conta co nivel de cualificación esixido e é acorde coas previsións que se incluíron na memoria verificada.
- No seu caso, a Universidade fixo efectivos os compromisos incluídos na memoria de verificación do título relativos á contratación e mellora do persoal de apoio.
- A institución ofrece oportunidades ao persoal de apoio para actualizarse e continuar coa súa formación co obxectivo de mellorar a súa labor de apoio ao proceso de ensinanza-aprendizaxe.

Reflexión/comentarios que xustifiquen a valoración:

O persoal de apoio da Facultade está formado por 11 persoas, membros do Persoal de Administración e Servizos (PAS), das cales 4 pertencen á área de administración, 3 á área de conserxería e 4 á de biblioteca. Este persoal dá soporte aos preto de 900 estudantes das titulacións que se imparten na Facultade. Todo o persoal conta coa cualificación adecuada para desenvolver as tarefas relacionadas coa titulación.

O persoal de apoio é suficiente nas áreas de biblioteca e administración, porén, sería desexable incrementar nunha persoa ao cadro de persoal da área de conserxería na quenda de tarde para poder ofrecer unhas condicións óptimas de apoio á docencia e a atención ao estudantado. Nesta quenda traballa unha única persoa para dar servizo a todas as titulacións (todas elas programan actividades docentes en horario de tarde), e a outras actividades que se desenvolven na Facultade (clases de cuarto ciclo, cursos programados pola universidade, conferencias públicas e actividades externas, etc.).

A participación do PAS nos plans de formación da USC aumentou considerablemente nos cursos anteriores, pasando dun 41,67% no curso 2016-17 ao 66,67% durante o curso 2018-19, pero non temos datos referidos ao curso actual, nin do anterior, posiblemente polas dificultades ocasionadas pola pandemia no desenvolvemento da actividade presencial nos centros.

Porcentaxe de PAS que realizou algún curso							
2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
41,70%	53,80%	46,20%	41,67%	64,00%	66,67%	s.d.	s.d.

DIMENSIÓN 2. RECURSOS

CRITERIO 5. RECURSOS MATERIAIS E SERVIZOS:

Estándar: Os recursos materiais e servizos postos a disposición do desenvolvemento do título son os adecuados en función da natureza, modalidade do título, número de estudantes matriculados e competencias a adquirir.

Analizar e valorar seos recursos materiais e servizos postos a disposición dos estudantes son os adecuados ás necesidades do título.

5.1.- Os recursos materiais, infraestrutura se a disposición dos estudantes e o profesorado son suficientes e adecuados ás características do plan de estudos, ás modalidades de impartición e ás competencias que deben alcanzar os estudantes.

Aspectos a valorar:

- As infraestruturas destinadas ao proceso formativo son as adecuadas en función da natureza e modalidade do título. Prestarase especial atención á dispoñibilidade de aulas, salas de estudo, aulas de informática e recursos informáticos, laboratorios, salas de reunións, biblioteca, ...
- Os recursos materiais, postos a disposición dos estudantes, son os adecuados en función da natureza e modalidade do título e as competencias a adquirir por eles y coinciden coas previsións que se incluíron na memoria de verificación. Prestarase especial atención á dispoñibilidade de equipamento e material científico, técnico, asistencias e artístico, (dependendo da tipoloxía de ensinanza), ...
- Aplicación das normativas de accesibilidade universal e deseño para todos, seguridade, saúde e medio ambiente e coñecemento delas polos axentes implicados.
- Os fondos bibliográficos, recursos documentais,... son suficientes e están actualizados.
- No seu caso, a Universidade fixo efectivos os compromisos incluídos na memoria de verificación do título relativos á creación, posta en marcha ou utilización de novas infraestruturas ou servizos externos á Universidade.
- Os servizos de orientación académica (selección de materias, problemas de aprendizaxe, necesidades especiais, aloxamento,...) e orientación profesional postos a disposición dos estudantes son apropiados para dirixilos e orientalos nestes temas.
- Os servizos de atención ao estudante (documentación, informes de cualificacións, actas, certificados académicos, tramitación de solicitudes de validacións ou de traslado,...) postos á súa disposición son apropiados para dirixilos e orientalos nestes temas.
- Os programas de acollida e apoio ao estudante oriéntano no funcionamento da institución.
- Tendo en conta as diferentes modalidades de impartición do título, analízase e grao de adecuación, para a consecución das competencias por parte dos estudantes, das infraestruturas tecnolóxicas e servizos tanto no centro responsable do título como, no seu caso, en centros externos (centros de prácticas, empresas, centros asociados, etc.).
- No caso de que o título contemple a realización de prácticas externas, as instalacións onde se realizan son adecuadas para a adquisición das competencias.

Reflexión/comentarios que xustifiquen a valoración:

As infraestruturas internas son apropiadas e suficientes para impartición da docencia do Máster, que se desenvolve na Facultade de Formación do Profesorado de Lugo. Porén no curso 2020-2021 a organización da docencia sufriu todas as limitacións que houbo que facer tanto na etapa do estado de alarma como nas vagas subseguintes do COVID9. Así houbo que cambiar a aula que viña empregándose en anos anteriores (Aula 30) cunha estrutura de mesas modulares por outra (Aula 22) de bancada fixa onde os estudantes puideran manter as distancias establecidas pola normativa, o que ademais impediu desenvolver accións cooperativas, xogos e dinámicas de traballo na que puidera traballarse en proximidade física.

Unha parte da docencia "intramuros" na Facultade desenvolveuse nas aulas de música e plástica, así como o laboratorio de ciencias experimentais. O centro ten abundantes puntos de reunión e traballo para

estudantes, aula de informática, acceso a redes telemáticas e biblioteca dotada con bibliografía específica aos intereses do título como non existe noutro punto de Galicia, como os mesmos estudantes recoñecen. Por mor da pandemia este curso non puido desenvolverse a docencia nas aulas de xeito activo, e o estudantes estiveron separados conforme as normas establecidas pola USC, sendo a Aula 22 no que se fixo a meirande parte da actividade docente expositiva. Esta aula reunía os requisitos sanitarios de distancia esixidos polas normas contra o COVID19 establecidas pola USC en conformidade coas autoridades sanitarias.

Como equipamento específico para o Máster se conta con material de montaña que permite poñer exemplos sobre o equipamento persoal e prácticas ao aire libre (material de escalada e tendas de campaña fundamentalmente), así como ferramentas para a plantación de árbores e uso do horto de balcón que existe na Facultade. O resto das instalacións que se usan como a Estación Científica de Seoane do Courel (aínda que neste curso non puído ser utilizada) están adaptadas a accesibilidade universal, ben sinalizadas, e no caso da Facultade de Formación do Profesorado, cun plan de evacuación que foi xa ensaiado en varias ocasións. Ademais os estudantes deste Máster reciben formación específica básica en primeiros auxilios e rescate en montaña.

O Máster realiza a metade das súas actividades ao aire libre en espazos exteriores á Facultade de Formación do Profesorado e precisa dun gasto importante de autobuses para o desprazamento e realización de actividades. No curso 2020-2021 se desenvolveron as saídas conforme as normas sanitarias esixidas pola USC, aínda que no segundo semestre houbo que suprimilas por mor da vaga do COVID19 que impediu non so as actividades presenciais nas aulas senón tamén as de aire libre e por suposto as pernoctas.

Os estudantes dispoñen dunha bibliografía específica e actualizada sobre educación ao aire libre de ampla utilidade na súa formación. A Biblioteca da Facultade adquire novos títulos cada ano e realiza cursos para que os estudantes teñan unha maior habilidade cara as competencias informativas.

A acollida dos estudantes faise mediante unha sesión de presentación o primeiro día. Nunha primeira parte se fai un acto oficial na que un dos profesores do Máster imparte unha conferencia e logo todos os estudantes se reúnen co coordinador e unha parte do profesorado que quere asistir para facer as presentacións e darlles informacións sobre as características e desenvolvemento do título. Ao longo do curso se establecen varias sesións de coordinación tanto para a preparación das actividades como para examinar a marcha do Máster. Os debates e explicacións son frecuentes por esta circunstancia.

A realización das prácticas externas curriculares está condicionada a firma dun convenio coa institución. Ademais de o convenio, o estudante, a institución que o acolle e o titor da universidade firman un anexo de colaboración educativa no que se fixan as condicións en que se vai a desenvolver ese período de prácticas, no que se fai constar o contido e traballo de formación e actividades que desenvolverá o estudante.

DIMENSIÓN 3. RESULTADOS

CRITERIO 6. RESULTADOS DE APRENDIZAXE:

Estándar: Os resultados de aprendizaxe alcanzados polos titulados son coherentes co perfil de egreso e correspóndense co nivel do MECES da titulación.

Analizar os resultados de aprendizaxe alcanzados polos estudantes e se son coherentes co perfil de egreso e se corresponden co nivel do MECES do título.

6.1.- Os estudantes ao finalizar o proceso formativo adquiriron as competencias previstas para o título.

Aspectos a valorar:

- O desenvolvemento das actividades académicas, metodoloxías docentes, sistemas de avaliación e cualificación contribúen á consecución e valoración dos resultados de aprendizaxe previstos.
- Os resultados de aprendizaxe alcanzados satisfán os obxectivos do programa formativo e adecúanse ao nivel MECES.
- Os resultados de aprendizaxe téñense en conta para a revisión e mellora do plan de estudos.

Reflexión/comentarios que xustifiquen a valoración:

Os resultados da aprendizaxe son mellores aos dos cursos anteriores e cumpren as condicións establecidas na Memoria de verificación do título. Ademais neste curso todos os indicadores están por enriba da media da USC. A taxa de rendemento nunca foi tan alta, así como a taxa de éxito e taxa de graduación, o que indica a boa posición do Máster.

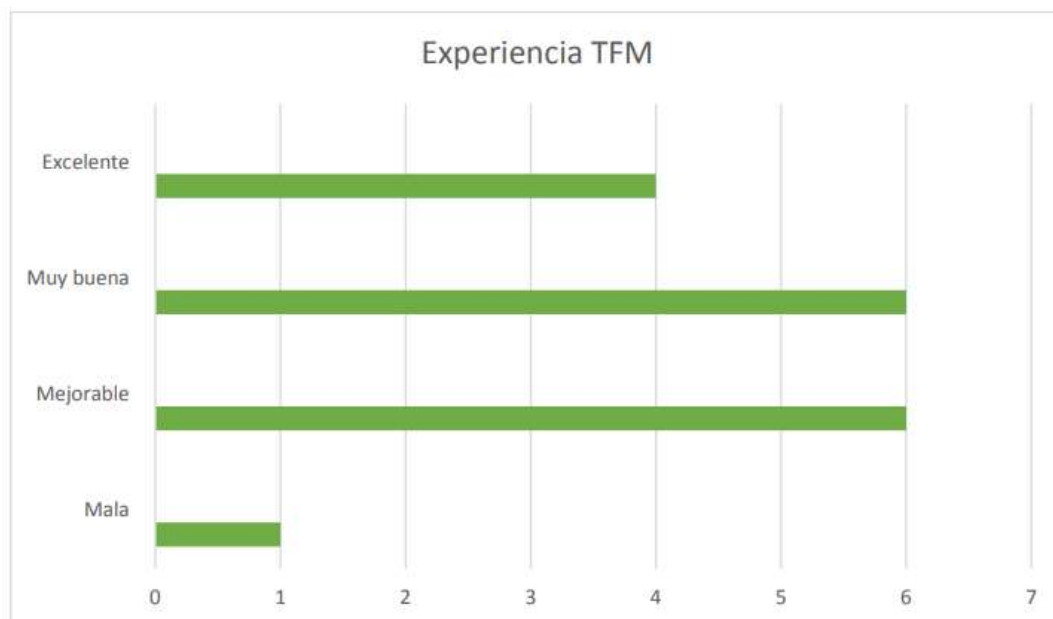
Indicador	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	Media USC 2020-21
Taxa de rendemento	87,72	94,53	88,63	88,64	96,51	98,46	90,08
Taxa de éxito	99,80	99,23	98,69	99,29	99,60	100,00	99,01
Taxa de avaliación	87,89	95,26	89,80	89,27	96,90	98,46	90,98
Taxa de graduación	-	78,57	85,19	83,33	73,33	92,00	85,11
Duración media dos estudos	1,31	1,00	1,30	1,11	1,38	1,17	1,45
Taxa de abandono	-	21,43	3,70	8,33	13,33	0,00	6,55

En relación a taxa de abandono, baixou a cero por vez primeira no Máster. Pero en canto a situación interna dos estudantes que non presentan o TFM no curso en que estudan a titulación ou o posterior, e cun sentido de observar a evolución dos resultados da avaliación e tal como se indica na primeira táboa do criterio 1.1 deste informe, o 88,42% dos estudantes que iniciaron este Máster o remataron, 191 dun total de 216.

A metodoloxía docente está exposta nas guías de cada materia e se axusta aos propósitos e metas que persigue a titulación. Porén é necesario revisar os programas para saber se responden ás competencias manifestadas na Memoria do título. O Máster en Dirección de Actividades Educativas na Natureza e un dos máis transversais que ten o sistema universitario galego con intervención de 17 áreas de coñecemento. A propia mecánica da docencia estimula unha pedagogía activa visible na alta cantidade de ensinanza/aprendizaxe que se fai ao aire libre e os exercicios de avaliación que se asignan a esta parte da formación. Se usa unha metodoloxía que prima a aprendizaxe na acción con experiencias en contornas naturais. Os documentos docentes reflicten un grao moi alto de aprendizaxe experiencial nas actividades ao aire libre. O situación da pandemia a partir do 14 de marzo de 2020, impediu o desenvolvemento de mecanismos de avaliación do Máster que viñan sendo habituais en cohortes anteriores.

Como xa foi comentado anteriormente, neste curso os estudantes fixeron a súa propia avaliación na que destaca a súa opinión sobre o desenvolvemento do Traballo Fin de Máster, no que sinalan tres aspectos que consideran deberían mellorarse.

4. Trabajo de Fin de Máster (TFM).

La valoración global del TFM se acentúa como positiva y acorde lo que requiere un trabajo académico. Algunos de los aspectos a mejorar que relatan algunos alumnos y alumnas son:

- Concreción de lo que se pide para realizar la propuesta del TFM a realizar (especificar claramente que no es un TFG basado en el currículo educativo)
- Agilización de la aprobación de las propuestas por parte de la comisión.
- No sobrecargar a los tutores con demasiados TFM, pues algunos alumnos demandan más y mejor seguimiento de sus trabajos.

A nota media de cualificación dos Traballos Fin de Máster do curso 2020-2021 foi de 8,24. Case un punto máis que o curso anterior. Os temas desenvolvidos polos estudantes acadan unha gran variedade nos temas, que garanten tanto a versatilidade do título, como que as competencias se acadan dun xeito moi persoalizado, conforme os intereses que procura cada estudante: a adaptación e estudo de rutas de sendeirismo, as rutas literarias, a contaminación acústica, as aulas da natureza, os incendios forestais, a muller e o mundo rural, os modelos de escolas na natureza, os centros de fauna silvestre, o ecofeminismo, o debuxo e a natureza, a presenza da natureza nos libros de texto, entre outros temas, que amosan como as competencias do Máster son flexibles aos intereses dos estudantes.

Nº	Título do TFM	Cualific.	Titor
1	Posibilidades do uso da Área Natural de Chelo para unha experiencia de Educación Infantil.	7	Miguel Cons Ferreiro
2	A contaminación acústica e a súa influencia na comunidade educativa. Unha comparación entre centros educativos da contorna de Viveiro	8	José Agustín Candisano Mera
3	O Camiño de Santiago: unha proposta para integrar a literatura e a natureza.	9	Javier López Quintáns

4	Actividades acuáticas e educación ambiental, un mesmo obxectivo	8	Jacobo Feás Vázquez
5	Da teoría á práctica: a experiencia dunha estudante DAEN dinamizando unha aula da natureza	7,5	Vicente Blanco Mosquera
6	Muller rural e escola. Unha relación por construír? Proposta para a celebración do Día Internacional das Mulleres Rurais a partir dunha actividade arredor das mulleres da Colonización da Terra Chá	8,8	Ana Cabana Iglesia
7	Memorias vivas dos incendios forestais: unha experiencia no Xurés	9,5	Agustín Merino García/Eugenio Otero Urtaza
8	Proposta para o análise e modificación dunha ruta de sendeirismo na contorna de Santa Eulalia de Bóveda.	7	Miguel Cons Ferreiro
9	Comparación entre os modelos Waldkindergarten, EdNa e Forest Kindergarten de educación na natureza	8,5	Eugenio Otero Urtaza
10	Análise das medidas educativas para a conservación do lobo ibérico (<i>Canis lupus sigantus</i>)	7,5	Luis A. Llaneza Rodríguez
11	O Camiño de Santiago: unha proposta para integrar a literatura e a natureza	9	Javier López Quintáns
12	Programas educativos en centros de natureza e fauna silvestre	7	Eugenio Otero Urtaza
13	Coidar debuxando: A vivencia da natureza nos cadernos de debuxo.	9	Salvador Cidrás Robles
14	Ecofeminismo: análise da orixe, diversidade e beneficios.	7	Alberto José Blanco Barrera
15	Proposta de creación dunha biblioteca verde na cidade de Lugo a través da animación a lectura para todas as idades	9	Montserrat Pena Presas
16	Os álbums ilustrados sobre a natureza. Unha proposta de aplicación dirixida á educación non formal	9,5	Montserrat Pena Presas
17	O sendeirismo e a súa adaptación á diversidade funcional, un reto na cidade de Lugo	8,5	Miguel Cons Ferreiro
18	Un exemplo de potencial educativo das actividades físicas no medio natural: unha proposta para a Ruta das Chousas en Lugo.	8,5	Miguel Cons Ferreiro
19	Memorias vivas dos incendios forestais: unha experiencia no Xurés	9,5	Agustín Merino García/Eugenio Otero Urtaza
20	A evolución no tratamento da natureza nos libros de texto de EXB e Educación Primaria entre 1970 e 2013	7,8	Eugenio Otero Urtaza
21	Actividades acuáticas e educación ambiental, un mesmo obxectivo	8	Jacobo Feás Vázquez
22	Ruta por espazos naturais de Betanzos a través de diferentes autores	6,5	Javier López Quintáns
23	Proposta de adaptación para facer un sendeiro inclusivo: río Rato (Lugo)	9	Miguel Cons Ferreiro
24	Memorias vivas dos incendios forestais: unha experiencia no Xurés.	9,5	Agustín Merino García/Eugenio Otero Urtaza
25	O ciclo da auga no bosque das Aceas, Sarria: posibilidades educativas	6	Pablo Ramil Rego
26	Os álbums ilustrados sobre a natureza. Unha proposta de aplicación dirixida á educación non formal	9,5	Montserrat Pena Presas
27	Proposta para o análise e modificación dunha ruta de sendeirismo na contorna de Santa Eulalia de Bóveda.	7	Miguel Cons Ferreiro
28	A evolución no tratamento da natureza nos libros de texto de EXB e Educación Primaria entre 1970 e 2013	9,8 (MH)	Eugenio Otero Urtaza

Por algunha razón que non coñecemos na acta consolidada dos TFMs defendidos en 2021, non foi incluído o TFM do estudante Jorge Esteban Rodríguez Doutón (promoción do curso 2016-2017), quen fixo a defensa do seu traballo o 25 de xuño de 2021, conforme se establece na acta individualizada, co profesor Dr. D. Rubén Navarro Patón como titor. Contando con este caso, en realidade os TFMs defendidos en 2021 foron 29, dos que 24 corresponden a cohorte do curso 2020-2021, e os outros cinco a promocións anteriores. O indicador de avaliación de materias do plan de estudos, avala unha tendencia pola que os estudantes dan ultimamente unha maior prioridade a rematar o título no tempo de duración do curso.

INF 19 Informe de acreditación de taxa de avaliación das materias do plan de estudos				
Curso	2017-18	2018-19	2019-20	2020-2021
TFM %	73,78	50,00	76,47	87,88

DIMENSIÓN 3. RESULTADOS

CRITERIO 7. INDICADORES DE SATISFACCIÓN E RENDEMENTO:

Estándar: Os resultados dos indicadores do programa formativo son congruentes co deseño, a xestión e os recursos postos a disposición do título e satisfán as demandas sociais da súa contorna.

Analizar os principais datos e resultados do título e valorar a evolución dun núcleo de indicadores mínimo. Comprobar se os resultados se adecúan ás previsións características do título.

7.1.- Os principais datos e indicadores do título evolucionan favorablemente de acordo coas características do título.

Aspectos a valorar:

- Indicadores de demanda.
- Indicadores de resultados.
- Os indicadores téñense en conta para a mellora e revisión do plan de estudos.

Reflexión/comentarios que xustifiquen a valoración:

Os indicadores de demanda permitiron que a taxa de ocupación fose plena a pesar dos efectos que pandemia sobre a preinscrición de estudantes estranxeiros. Descendeu notablemente a presenza de estudantes estranxeiros e de fora de Galicia, pero a demanda mantívose cos estudantes da USC (72,73%) e as demais universidades galegas (15,03%), e de nova matrícula so houbo dúas estudantes de fora de Galicia. A Comisión considera un éxito que en tales circunstancias a taxa de ocupación chegase ao 100%. Por outra banda a matrícula de acceso se estabilizou conforme se establece na Memoria do título en 25 estudantes.

4312425-Máster Universitario en Dirección de Actividades Educativas na Natureza							
Código	Concepto	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
IN01M	Prazas ofertadas	28	25	25	25	25	25
IN02M	Matrícula	36	31	38	22	34	33
IN03M	Matrícula de acceso	28	27	24	15	25	25
IN05M	Variación da matrícula de novo ingreso por preinscrición (%)	-	-3,57	-,11	-37,50	66,67	0,00
IN07M	Porcentaxe de estudantes que acceden á titulación con puntuación igual ou superior a seis (%)	100	96,30	100	100	100	100
IN08M	Porcentaxe de estudantes estranxeiros sobre matriculados (%)	0,00	0,00	5,26	4,55	8,82	3,03
IN09M	Porcentaxe de estudantes nacionais de 31ora de Galicia sobre matriculados (%)	5,56	19,35	15,79	4,55	23,53	12,2
IN12M	Taxa de ocupación	100,00	108,00	96,00	60,00	100,00	100,00
IN13M	Matriculados que son titulados da USC (%)	80,56	54,84	65,79	86,36	61,76	72,73

Nos resultados destaca principalmente que dos 25 estudantes da cohorte 2020-2021, 24 deles defenderon o seu TFM con éxito nas oportunidades de xuño e setembro, e terminaron os seus estudos no mesmo curso, e dicir, o 96% da promoción, quedando un so estudante pendente de defensa do TFM para o curso seguinte.

7.2.- Os índices de satisfacción dos estudantes, do profesorado, dos egresados e doutros grupos de interese son adecuados.

Aspectos a valorar:

- Indicadores de satisfacción co persoal académico, persoal de apoio, recursos, prácticas externas, proceso formativo, mobilidade, etc.
- Os indicadores de satisfacción téñense en conta para a mellora e revisión do plan de estudos.

Reflexión/comentarios que xustifiquen a valoración:

A valoración do Máster tanto por parte dos estudantes como do profesorado sigue sendo alta desde a súa implantación conforme as enquisas de satisfacción coa docencia e o título recibidas. O resultado é globalmente moi positivo, como xa foi analizado.

Cabe salientar que a coordinación do profesorado é un dos aspectos máis dificultosos no desenvolvemento da docencia: participa neste Máster profesorado de catro dos seis centros do Campus de Lugo, ademais de dous profesores do campus de Compostela que foron chamados e cooperan por seren eles especialistas de recoñecido prestixio no seu ámbito, e polo tanto é de máximo interese a súa participación. Engádesse a esta circunstancia o carácter multidisciplinar da formación que reciben os estudantes que fai que estean implicadas actualmente 17 áreas de coñecemento. É un dos seus puntos fortes, pero asemade implica coordinar e facer entenderse a culturas académicas de procedencia moi diferente: enxeñeiros, economistas, biólogos, historiadores da arte, historiadores contemporáneos e filósofos, que cos formadores de profesores máis afeitos compoñen o seu cadro docente.

Compre finalmente neste informe facer una análise da comparación de indicadores deste Máster coa media da Universidade de Santiago de Compostela.

4312425-Máster Universitario en Dirección de Actividades Educativas na Natureza
Comparación de indicadores coa media da USC – 2020/2021

Cod.	Nome	Media	Valor
IN24M	Porcentaxe de Persoal Docente e Investigador (PDI) con sexenios sobre o PDI total	88,11	84,62
IN25M	Porcentaxe de PDI doutor sobre o PDI total	80,13	72,73
IN26M	Porcentaxe de PDI funcionario sobre o PDI total	60,42	36,36
IN32M	Media de alumnos por grupo de docencia interactiva	12,80	22,33
IN34M	Taxa de rendemento	90,08	98,48
IN35M	Taxa de éxito	98,01	100,00
IN36M	Taxa de avilación	90,98	98,48
IN37M	Taxa de graduación	85,11	92,00
IN38M	Duración media dos estudos	1,45	1,17
IN41M	Taxa de abandono RD 1383/2007	6,55	0,00

O Máster en Dirección de Actividades Educativas na Natureza, está por enriba da media da USC en seis dos dez parámetros que pon en consideración a táboa. No caso do porcentaxe de sexenios está lixeiramente por debaixo da media da USC, pero tamén este ten un alto número de asociados pola natureza do título, trátase dun máster de carácter académico profesional, o que tamén xustifica a presenza de profesorado non doutor, aínda que como xa foi comentado, soamente dous dos cinco asociados sexan non doutores e tan so un dos profesores interinos teñan a condición de non doutor, o que na práctica fai que o profesorado doutor sexa o 85,71% e está en conformidade coa Memoria do título. A porcentaxe de profesorado funcionario é demasiado baixa, e necesita por parte da USC e das autoridades da Xunta de Galicia unha acción máis decidida de promoción do profesorado

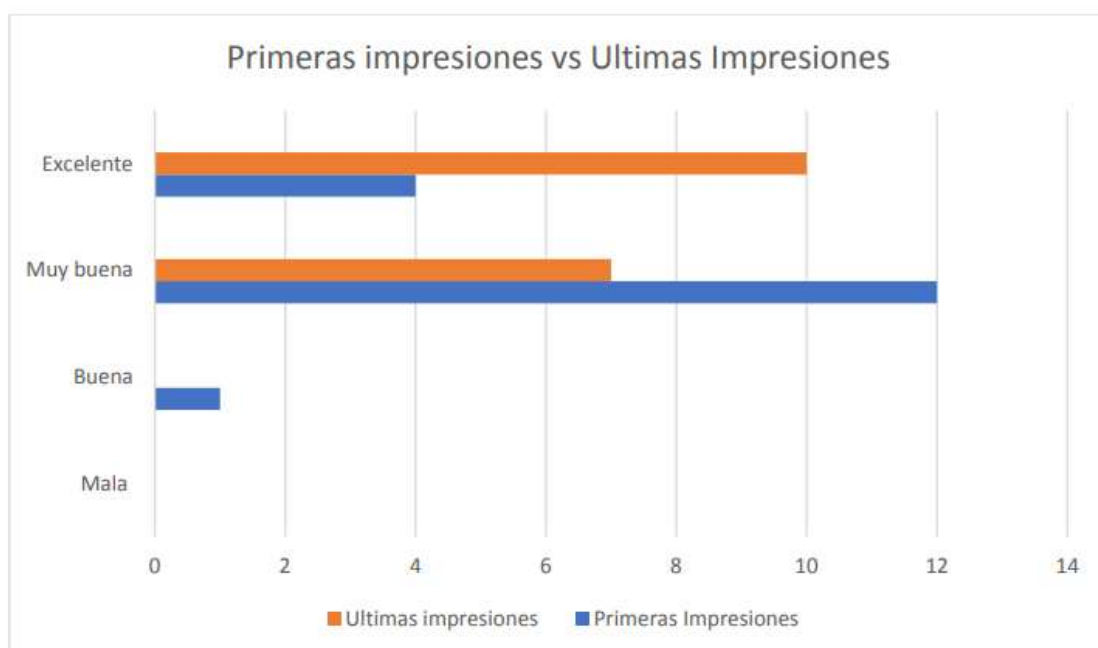
doutor. En cuestión de estudantes por grupo de docencia interactiva, se amosou que en determinadas circunstancias como a pandemia de COVID19, se botou en falta que ditos grupos interactivos non fosen máis pequenos, como se fixeran traballo de laboratorio, xa que aínda que a actividade ao aire libre é relativamente segura, foi necesario restrinxir o tamaño dos grupos nalgunhas ocasións, por seguridade sanitaria.

Nos parámetros nos que o Máster está por enriba da media, debe establecerse como excepcional a taxa de abandono, porque é a primeira vez que ocorre. Estímase como importante a redución da duración media dos estudos a un índice que parece óptimo. E o resto das taxas estímase que está nun abano de variabilidade habitual.

En relación aos egresados o índice de satisfacción segue sendo positivo, e lixeiramente máis alto que en ocasións anteriores.

	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
Total	-	3,07	2,37	3,23	-	3,26

Finalmente manifestar que na avaliación que fixeron os propios estudantes (respondida polo 68%) se da unha cualificación na que se indica que as impresións finais do proceso foron aínda mellores coas que chegaron á titulación a principios de curso, oscilando a puntuación entre “moi boa” e “excelente”.

7.3.- Os valores de inserción laboral dos egresados do título son adecuados ao contexto socio-económico e profesional do título.

Aspectos a valorar:

- Análise dos históricos de resultados existentes nos estudos realizados sobre inserción laboral do título.
- Adecuación da evolución dos indicadores de inserción laboral en función das características do título.
- Os indicadores de inserción laboral téñense en conta para a mellora e revisión do plan de estudos.

Reflexión/comentarios que xustifiquen a valoración:

Os datos ofrecidos neste ano confirman que o 70% dos estudantes acadan traballo nun tempo razoable: entre 7 e 8 meses despois de finalizar o Máster. Queda a dúbida se os estudantes procedentes dos graos de mestre/a en Educación Infantil e Primaria se consideran a si mesmos como educadores de aire libre e natureza despois de aprobar a súa oposición ou exercer profesionalmente como mestres. Se salienta que a posesión dun título de máster en educación é un mérito nos concursos-oposicións a mestre/a, e que para unha parte moi importante dos egresados do título é a vía profesional máis común.

A situación laboral dos egresados, conforme a información que proporciona a ACSUG é a seguinte:

Titulados que algunha vez traballaron desde a finalización do Máster				
Traballan	Non Traballan pero traballaron	Non traballaron desde que terminaron o Máster	Non buscan emprego	
70%	10%	10%	10%	
Tempo medio transcorrido (en meses) desde a finalización do Máster ata atopar o primeiro emprego				7,8
Tiñan traballo	En menos dun mes	Entre 6 e 12 eses	Máis dun ano	
37,5%	25%	25%	12,5%	
Tempo medio (en meses) traballado desde que finalizou o Máster				15,83
Menos de 6 meses	De 6 meses a un ano	De 1 a 2 anos	De 2 a 3 anos	
37,5%	0%	25%	37,5%	
Tempo medio (en meses) traballado desde que finalizou o Máster nun emprego relacionado co Máster				11,25
En menos de 6 meses	De 6 meses a un ano	De 1 a 2 anos	De 2 a 3 anos	
62,5%	-	-	37,5%	

En relación cos egresados do DAEN atopan o seu primeiro emprego cunha media de 7,8 meses trala finalización do Máster. Pero convén advertir que 37,5% xa tiñan traballo cando cursaban o Máster, mentres que o 25% atopouno en menos dun mes, outro 25% entre seis e doce meses, e o 12,5% restante tardou máis dun ano en atopalo. O tempo medio traballado desde que finalizaron o Máster é de 15,83 meses. As posicións nas tres variables que se manexan no datos están na posición que sinala a táboa entre os 28 másteres que a USC ten en Ciencias Sociais e Xurídicas. Na primeira columna da esquerda ten valor inverso, canto máis alta é a puntaxe, máis dificultades atopa o egresado para atopar traballo, polo que nesta caso tería valor de cuartil 2 (Q2). Na columna central o valor é baixo, enténdese que o tempo traballado desde que finaliza o Máster é pequeno, ten valor de cuartil 4 (Q4). Na columna da dereita a situación do Máster está na posición media do cuartil 3 (Q3) cun valor preto da mediana.

Capacidade de emprego do Máster en relación co másteres en Ciencias Sociais e Xurídicas da USC		
<i>Tempo medio (en meses) transcorridos desde que finalizou o máster ata que atopou o seu primeiro emprego</i>	<i>Tempo medio (en meses) traballando desde que finalizou o máster</i>	<i>Tempo medio (en meses) traballando desde que finalizou o máster <u>cun emprego relacionado co máster</u></i>
0,50	2,00	0,00
1,00	2,00	0,00
2,00	9,00	0,75

3,60	12,00	5,00
3,67	15,83 Máster DAEN	5,43
3,80	16,00	5,69
4,14	16,15	8,06
4,88	16,80	8,82
5,00	17,24	9,83
6,00 Mediana	17,83	10,83
>>>> 6,00	18,25	11,25 Máster DAEN
6,00 Mediana	18,33	11,26
6,63	19,17	11,50
7,80 Máster DAEN	19,50 Mediana	11,63 Mediana
8,28	>>>> 19,83	>>>> 11,71
9,33	20,17 Mediana	11,80 Mediana
9,43	21,75	12,00
10,00	21,82	12,03
10,20	24,00	14,00
10,31	24,00	14,00
11,67	25,52	14,05
11,67	25,67	14,75
12,00	26,13	15,17
12,00	26,33	16,80
14,00	26,56	20,33
34,00	27,40	22,78
NON PROCEDE	28,25	24,00
NON PROCEDE	28,75	25,25
NON PROCEDE	29,00	27,40

Cabe sinalar finalmente que ante esta situación, a Comisión de título establecerá mecanismos para a formación para o emprego mediante unha proposta de mellora. No último informe xeral de egresados que foi aplicado pola USC en relación co curso 2019-2020, non participou apenas ningún estudante deste Máster (un estudante no segundo semestre), polo que en referencia sobre as súas opinións globais temos as que se ofrecen na avaliación que fixeron no curso 2020-2021 que se axunta, que tamén inclúe algúns comentarios dos que se deixa constancia:

Frases seleccionadas polos estudantes da súa propia enquisa:

1. Aprendizaje sobre la naturaleza en el ámbito natural.
2. Creación y refuerzo de amistades y vínculos.
3. Educación en la naturaleza como una alternativa eficaz.
4. Salidas y excursiones como método idóneo para aprender en cualquier etapa de la vida.
5. El senderismo como una práctica deportiva.
6. La práctica de la observación y de la acción de caminar observando.
7. La capacidad de asombrarse con lo que nos ofrece la naturaleza (lluvia, viento, árboles, animales...)
8. El placer de navegar, nadar y realizar actividades que no sean en el medio terrestre.
9. La visita y conocimiento de un patrimonio para todos.

Algunas de las repuestas propias de los encuestados:

1. La importancia de mirar la naturaleza desde una perspectiva de respecto y amor por lo bello y las experiencias que nos llega a otorgar
2. La importancia de la pedagogía lenta.
3. Tener vida más allá de una pandemia.
4. La manera de ver la educación desde otra perspectiva
5. Conexión con el medio natural
6. El conocimiento, en primera persona, del pasado y presente y búsqueda de alternativas para un futuro en la Naturaleza

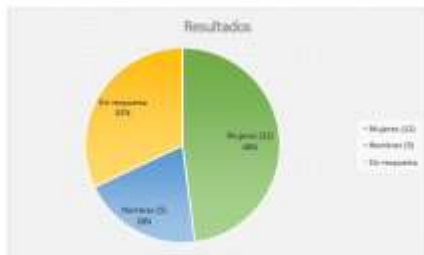
ANEXO

1.- Resultados da enquisa dos estudantes sobre o Máster

Informe de resultados del cuestionario de valoración del DAEN Curso 2020-2021

El siguiente resumen es el resultado de un **cuestionario** de elaboración personal, cuyo objetivo es conocer la opinión de los alumnos y alumnas del máster en Dirección en Actividades Educativas en la Natación realizado en la Facultad del Profesorado de Lugo.

De una totalidad de 25 alumnos y alumnas, encuestados, se obtuvieron 17 respuestas.

El cuestionario se dividió en varios apartados temáticos sencillos, atendiendo a diferentes momentos durante el curso:

1. Primeras impresiones del DAEN.
2. Módulos y materias.
3. Prácticas en piscinas (Prácticas).
4. Trabajo de Fin de Máster (TFM).
5. Últimas impresiones del DAEN.

1. Primeras impresiones del DAEN.

Las primeras impresiones al comienzo de curso pueden determinarse claramente positivas. Peseante el foco en la presentación de inauguración, prácticamente la totalidad de las respuestas confirma que la cantidad de información fue suficiente y correcta.

Uno de los aspectos a mejorar respecto a estas primeras impresiones, radica en la presentación de primeros módulos, muy importante para la gran mayoría de los encuestados, que coinciden en que debería tratarse de forma más precisa en una sesión específica de alguna materia.

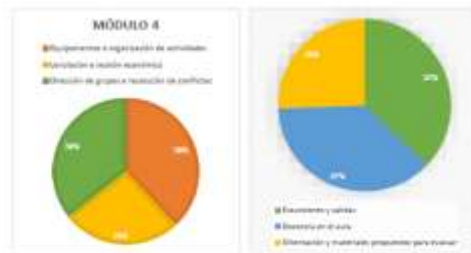
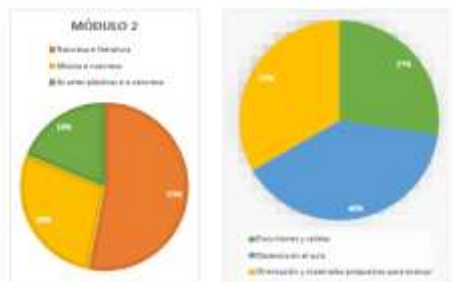
Otro de los aspectos a mejorar, atendiendo a una de las respuestas de los encuestados:

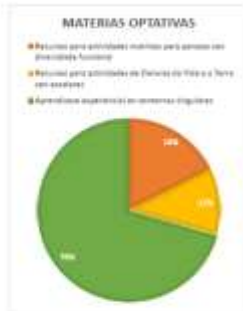
"Mejorar la haciendo actividades de convivencia e interacción con los compañeros" ... "En primeros días el se está relacionando, hasta las primeras excursiones" ... "los temas están un poco dispersados"

Esto pone de manifiesto la necesidad de hacer dinámicas de grupo para lograr que todos y todas se relacionen entre sí, mientras no se realicen salidas fuera del aula.

2. Módulos y materias.

En este apartado se detallan las preferencias de los encuestados en torno a las materias de cada uno de los módulos y las cosas que determinan su elección.

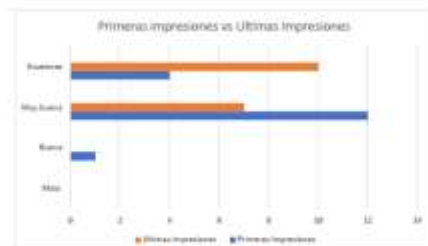
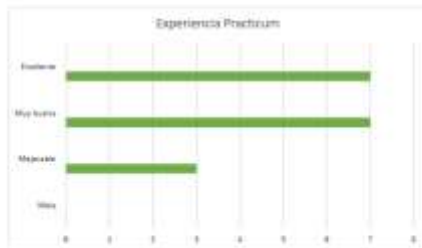

Algunas de las razones que llevan a la elección son a estas materias optativas flexibles:

- Recomendación de algunos alumnos.
- Contenido de la materia.
- Trabajo con roles y roles de forma presencial.
- Cuidado por el trabajo fuera con personas con diversidad funcional con el objetivo de conocer la realidad de dificultades que sufre este colectivo.
- Exposiciones y salidas.

3. Prácticas en empresas (Prácticas)

En cuanto a la valoración de las prácticas 14 personas denominaron su experiencia de estudiante a muy buena, frente a 1 que señaló las prácticas como "mejorables".

Las salidas que más marcaron al itinerario del máster y que los estudiantes volverían a repetir son:

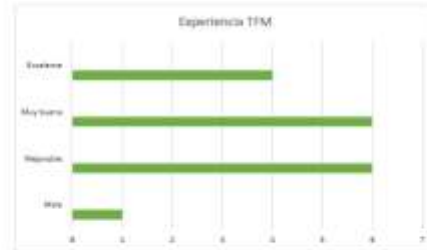
1. Camino de Santiago
2. Reserva de la Biosfera Transfronteriza Gerês-Xaíz
3. Ruta por Cascais
4. Ruta de "A Fervença".
5. Reserva Sacra.
6. Terra Chã.

Finalmente se propusieron una serie de frases, para que los alumnos marcaran, escogieran o generasen alguna propia que a continuación se muestran. Estas frases deberían ser un resumen de lo que significó el máster para ellos. Algunas de las más seleccionadas son:

1. Aprendizaje sobre la naturaleza en el ámbito natural.
2. Conexión y refuerzo de amistades y vínculos.
3. Educación en la naturaleza como una alternativa eficaz.
4. Salidas y excursiones como método ideal para aprender en cualquier etapa de la vida.
5. El senderismo como una práctica deportiva.
6. La práctica de la observación y de la acción de caminar observando.
7. La capacidad de aprenderse con lo que nos ofrece la naturaleza (flora, fauna, árboles, animales, ...)

Los aspectos que detallan los alumnos como "mejorables" son las pocas actividades que realizan por su propia iniciativa, actividades en parte por la pandemia.

4 Trabajo de Fin de Máster (TFM)

La valoración global del TFM se acerca como positiva y acorde lo que requiere un trabajo académico. Algunas de los aspectos a mejorar que relata algunos alumnos y alumnas son:

- Clarificación de lo que se pide para realizar la propuesta del TFM o realizar (especificar claramente que no es un TFG basado en el currículo educativo).
- Agradecimiento de la aprobación de las propuestas por parte de la comisión.
- No sobrecargar a los tutores con demasiados TFM, pues algunos alumnos demandan más y mejor seguimiento de sus trabajos.

5 Últimas impresiones del DAEN

Si las primeras impresiones eran positivas, las últimas son mejores, la totalidad de los alumnos valoró el Máster a nivel global como una "experiencia" o "muy buena" experiencia que volverían a repetir.

8 El placer de aprender, hacer y realizar actividades que no son en el medio docente.

9 La vida y conocimiento de un patrimonio para todos.

Algunas de las respuestas propias de los encuestados:

1. La importancia de mirar la naturaleza desde una perspectiva de respeto y amor por lo bello y las experiencias que así llega a otorgar.
2. La importancia de la pedagogía forestal.
3. Tener más allá de una pandemia.
4. La manera de ver la educación desde otra perspectiva.
5. Conexión con el mundo natural.
6. El conocimiento, en primera persona, del pasado y presente y búsqueda de alternativas para un futuro en la Naturaleza.

2.- Protocolo da enquisa dos estudantes.

Valoración do Máster DAEN - Curso 2020/2021

Nota, compañeiros e compañeras,

Aquí os farego llegar unha serie de preguntas de libre resposta e estimación numérica cun obxectivo de ter unha relación de opinións de lo que ha suposto este curso para vós.

Cada una de nuestras respuestas será anónima. Agradécovos que cada un@ responda solo una vez el siguiente cuestionario. En lugar de nuestro nombre y apellido, escogednos una de las 3 cores según nuestra preferencia (Rojo - Amarillo - Azul).

O curso que no es apuñe en facelo, es así, pero require facer memoria de las experiencias vividas.

Un saludo a todos.

Obligatorio

1. Escoge color *

Selecciona todos los que correspondan.

- Rojo
 Amarillo
 Azul

2. Especifica género (solo si lo deseas)

Selecciona todos los que correspondan.

- Mujer
 Hombre
 Otro:

Primeras impresiones del DAEN

7. ¿Cuales son los motivos de la selección anterior? (Módulo 1) *

Selecciona todos los que correspondan.

- Excursiones y salidas en la materia
 Docencia en el aula
 Orientación y materiales propuestos para evaluar (Trabajo de Módulo, Conferencias, Actividades...)
 Otro:

8. Escoge 2 o más materias del Módulo 2 que más te marcase de forma personal. *

Selecciona todos los que correspondan.

- Naturaleza e Interacción (Isabel Fernández S.J.L. Quintán)
 Música e arte (J.A. Cándromo Mesa)
 As artes plásticas e a natureza (Vicente Blanco Mosquera & Salvador Cidra Robles)

9. ¿Cuales son los motivos de la selección anterior? (Módulo 2) *

Selecciona todos los que correspondan.

- Excursiones y salidas en la materia
 Docencia en el aula
 Orientación y materiales propuestos para evaluar (Participación, Diálogo, Presentaciones, Actividades...)
 Otro:

10. Escoge 2 o más materias del Módulo 3 que más te marcase de forma personal. *

Selecciona todos los que correspondan.

- Ecoloxías e Biodiversidade (M.A. Durrán, P. Ramil & J. Domínguez)
 Calentamiento climático do medio natural (A. Merino García & F. Rodríguez Lestegás)
 Natureza, paisaxe e arquitectura rural (Juan Ortiz Sanz & F. López Silveira)

3. Cuando te inscribiste en el Máster DAEN ¿Que te gustaría que te hubieran explicado en la presentación de inauguración del curso? *

---

4. Valora del 1 al 5 cual fue tu experiencia en los PRIMEROS días de curso: atendido a 1 (Poco gratificante) y 5 (Muy gratificante). *

Marca solo un dígito.

1 2 3 4 5

5. Si tu respuesta anterior se encuentra comprendida entre el 1 y el 2. Explica que mejoras.

MÓDULOS Y MATERIAS

6. Escoge 2 o más materias del Módulo 1 que más te marcase de forma personal. *

Selecciona todos los que correspondan.

- Hª Ambiental (Ana Cabana Iglesias)
 Ética e natureza (Alberto Franco)
 Natureza como medio educador (Eugenio Otero Urzaiz)

11. ¿Cuales son los motivos de la selección anterior? (Módulo 3) *

Selecciona todos los que correspondan.

- Excursiones y salidas
 Docencia en el aula
 Orientación y materiales propuestos para evaluar (Trabajo de módulo, Presentaciones, Actividades...)
 Otro:

12. Escoge 2 o más materias del Módulo 4 que más te marcase de forma personal. *

Selecciona todos los que correspondan.

- Equipamientos e organización de actividades (Miguel Canso Ferrero)
 Evaluación e xestión ecolóxica (Jacobo Fedá Vilagost)
 Dirección de grupos e resolución de conflitos (Eugenio Otero Urzaiz)

13. ¿Cuales son los motivos de la selección anterior? (Módulo 4) *

Selecciona todos los que correspondan.

- Excursiones y salidas
 Docencia en el aula
 Orientación y materiales propuestos para evaluar (Trabajo de módulo, Presentaciones, Actividades...)
 Otro:

14. Escoge 2 o más materias del Módulo 5 que más te marcase de forma personal. *

Selecciona todos los que correspondan.

- Bases e recursos para o desenvolvemento de Educación Ambiental (Luis Aladino Llarena Rodríguez)
 Diseño e organización de actividades naturais ao aire libre (Joaquín Lago Ballestera)
 Ecoloxismo e a vida ao aire libre: fundamentos e métodos (Joaquín Lago Ballestera)

15. ¿Cuáles son los motivos de la selección anterior? (Módulo G) *

Selecciona todos los que correspondan:

- Excursiones y salidas.
- Docencia en el aula.
- Orientación y materiales propuestos para evaluar (Trabajos, Presentaciones, Actividades...)
- Otro: _____

16. Escoge, al menos, una de las materias opcionales que más te marcó de forma personal. *

Selecciona todos los que correspondan:

- Recursos para actividades motrices para personas con diversidad funcional (Miguel Corra Ferrer)
- Recursos para actividades de Ciencias de Vida e a Terra con escolares (Virginia Aznar Cuadrado)
- Aprendizaje experiencial en contornos singulares (A. Melino, E. Otero Urza, Jacobi Feal, Miguel Corra et al.)

17. ¿Cuáles son las razones que motivaron tu elección? (Materias opcionales) *

_____

_____

_____

_____

PRACTICUM

18. Valora tu experiencia global durante el Practicum (1-MALA / 3-EXCELENTE) *

Marca solo un óvalo:

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

19. Si la valoración anterior comprende los números 1, 2 o 3, explica cuales son los motivos. (TFM)

_____

_____

_____

20. ¿Os sentistéis aconsejados u orientados por vuestros tutores del TFM? *

Selecciona todos los que correspondan:

- Sí, pero me gustaría que... (completa la respuesta en 'otra')
- No, pero me gustaría que... (completa la respuesta en 'otra')
- Otro: _____

Últimas impresiones del DAEN

21. Valora del 1 al 5 cual fue tu experiencia los ÚLTIMOS días de curso, atendiendo a 1 (Poco gratificante) y 5 (Muy gratificante). *

Marca solo un óvalo:

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

22. Si tu respuesta anterior se encuentra comprendida entre el 1 y el 2, explica tus motivos.

_____

_____

_____

_____

19. Si la valoración anterior comprende los números 1, 2 o 3, explica cuales es el motivo. (PRACTICUM)

_____

_____

_____

20. ¿En que medida te ayudaron las prácticas a entender como funciona una empresa o entidad? (1-NADA / 5-MUCHO) *

Marca solo un óvalo:

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

21. ¿Podrías contarnos alguna anécdota durante la estancia de prácticas?

_____

_____

_____

TFM

22. Valora tu experiencia global durante la elaboración del TFM (1-MALA / 5-MUY BUENA) *

Marca solo un óvalo:

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

23. Durante todo el transcurso del curso, se realizaron diferentes salidas (de corto recorrido, de largo recorrido, virtuales...). Quiero que hagas memoria y recuerdes al menos 3 salidas que volverías a repetir (Numerales). Puedes ayudarte del siguiente video: https://www.youtube.com/watch?v=FrCHT_VI

_____

_____

_____

24. Marca las frases que más identifiques con el DAEN. Incluye una propia por lo menos. *

Selecciona todos los que correspondan:

- Aprendizaje sobre la naturaleza en el ámbito natural.
- Creación y refuerzo de amistades y vínculos.
- Educación en la naturaleza como una alternativa eficaz.
- Salidas y excursiones como método sólido para aprender en cualquier etapa de la vida.
- El senderismo como una práctica deportiva.
- La práctica de la observación y de la acción de caminar observando.
- La capacidad de asombrarse con lo que nos ofrece la naturaleza (luna, viento, árboles, animales...)
- El placer de navegar, nadar y realizar actividades que no sean en el medio terrestre.
- La vista y conocimiento de un patrimonio para todos.
- Otro: _____

4. LISTAXE DE EVIDENCIAS E INDICADORES			
Critérios	Nº	Evidencia / Indicador	Documento/enlace
Todos	E1	Memoria Vixente do título	ACSUG
Todos	E2	Informes de verificación, modificación, seguimento incluíndo os plans de mellora	ACSUG
1	E3	Análise do perfil real de ingreso/egreso	Autoinforme, Criterio 1
1,6	E4	Guías docentes das materias (competencias, actividades formativas, metodoloxías docentes, sistemas de avaliación, resultados de aprendizaxe)	Web do Título
1,3	E5	Actas das reunións celebradas, polo menos dos dous últimos cursos, da Comisión Académica/Comisión de Titulación/Comisión de Garantía de Calidade (as actas deben incorporar un apartado con acordos adoptados en cada reunión)	Enlace web ou PDF
1	E6	Listaxe de estudantes que solicitaron recoñecemento de créditos	Enlace web ou PDF(a facer pola UAXCD)
1,6	E8	Informes/documentos onde se recollan as conclusións dos procedementos de consulta internos e externos para valorar a relevancia e actualización do perfil de egreso dos estudantes do título/valoración adquisición resultados da aprendizaxe	Autoinforme, Criterios 1 e 6
1,7	I1	Número de estudantes de novo ingreso por curso académico	4312425_P.Ind_2020-2021
			4312425_INF.16_2020-2021
			4312425_INF.CiUG_2020-2021
1	I2	No caso de máster, número de estudantes de novo ingreso por titulación de procedencia	4312425_I2_2020-2021
1	I3	Indicadores de mobilidade (Número e porcentaxe de estudantes que participan en programas de mobilidade sobre o total de estudantes matriculados)	4312425_P.Ind_2020-2021
			5017_INF.03_2020-2021
2	E9	Páxina web da universidade/centro/título (debe ter como mínimo a información referida "Información mínima pública*")	Web da USC
			Web do Centro
			Web do Título
3	E10	Documentación do SGC (política e obxectivos de calidade, manual e procedementos)	Web do Centro
3	E11	Evidencias da implantación dos procedementos do SGC (procedementos completos, revisados e	Web do Centro

		actualizados que desenvolvan as directrices do SGC:Política de calidade,Deseño revisión periódica e melloras dos programas formativos, garantía da aprendizaxe, ensinanza e avaliación centrados no estudante, Garantía e mellora da calidade dos recursos humanos, garantía e mellora da calidade dos recursos materiais e servizos e información Pública)	
3,7	E12	Plans de mellora derivados da implantación do SGC	Web do Centro
3,7	E13	Análise das enquisas de satisfacción (%participación, resultados, evolución,...)	Autoinforme, Criterios 3 e 7 Actas o informes
Todos	I4	Resultados das enquisas de satisfacción de todos os grupos de interese do título	4312425_P.Ind_2020-2021
			4312425_INF.04_2020-2021
			5017_INF.05_2020-2021
			4312425_INF.06_2020-2021
			4312425_INF.07_2020-2021
			4312425_INF.08_2020-2021
			4312425_INF.09_2020-2021
			5017_INF.10_2020-2021
			5017_INF.11_2020-2021
			4312425_INF.13_2020-2021
			4312425_INF.14_2020-2021
			5017_INF.21_2020-2021
			4312425_INF.22_2020-2021
			4312425_INF.23_2020-2021
4312425_Informe_de_indicadores_2020-2021			
3	I5	Resultados dos indicadores que integran o SGC	4312425_P.Ind_2020-2021
			4312425_Informe_de_indicadores_2020-2021
4	E15	Plan de Ordenación Docente: información sobre o profesorado (número, experiencia docente e investigadora, categoría, materias que imparte, área, etc)	4312425_E15_2020-2021
4	E16	Información sobre o persoal de apoio por Centro (número e cargo/posto desempeñado)	5017_E16_2020-2021
4	E17	Análise das enquisas de avaliación da	Autoinforme, Criterio 4

		docencia (% participación, resultados, evolución, ...)	Actas e informes
4	I6	Porcentaxe de participación do profesorado do título en plans de formación da universidade e en actividades formativas específicas	5017_I6-I7_2020-2021
4	I7	Porcentaxe de participación do PAS do centro en plans de formación da universidade e en actividades formativas específicas	5017_I6-I7_2020-2021
4	I8	Resultados das enquisas de avaliación da docencia (%participación, resultados, evolución,...)	4312425_INF.13_2020-2021
			4312425_INF.14_2020-2021
4	I10	Indicadores de mobilidade (número e porcentaxe de profesores que participan en programas de mobilidade sobre o total de profesorado do título)	5017_I10_2020-2021
5	E18	Información sobre os recursos materiais directamente relacionados co título	Web do Centro
5	E19	Información sobre servicios de orientación académica e programas de acollida	Web do Centro
5	E20	Listaxe dos centros/entidades para a realización de prácticas externas curriculares ou extracurriculares	Enlace web ou PDF
5	I11	Distribución alumnado por centros de prácticas	Enlace web ou PDF
5	E22	Materiais didácticos e/o tecnolóxicos que permitan unha aprendizaxe a distancia	Campus Virtual
6	E24	Listaxe de traballos fin de grao/máster de, al menos, os últimos cursos académicos (título, titor y calificación)	Enlace web ou PDF
6	E25	Informes/listaxe das calificacións de cada unha das materias do título	4312425_INF.15_2020-2021
6	E26	Mecanismos utilizados para a análise da adquisición dos resultados de aprendizaxe	Autoinforme, Criterio 6 Actas o informes
7	E30	Informe/documento onde se recollan os resultados do título (incluídos indicadores inserción laboral e SIU)	Autoinforme, Criterio 7 Actas o informes
6,7	I12	Indicadores de resultados (estas taxas facilitaranse de forma global para o título. As taxas de rendemento, éxito e avaliación facilitaranse tamen por materia): - Taxa de graduación - Taxa de abandono - Taxa de eficiencia - Taxa de rendimiento - Taxa de éxito	4312425_P.Ind_2020-2021
			4312425_INF.17_2020-2021
			4312425_INF.18_2020-2021
			4312425_INF.19_2020-2021

		- Taxa de avaliación	4312425_INF_SIIU_2020-2021
			4312425_Informe_de_indicadores_2020-2021
7	113	Relación da oferta/demanda das prazas de novo ingreso	4312425_P.Ind_2020-2021
			4312425_INF.CiUG_2020-2021
			4312425_Informe_de_indicadores_2020-2021
7	114	Resultados de inserción laboral	4312425_EIL-SIIU_2020-2021
			4312425_EIL-ACSUG_2020-2021
1,4,5	115	Media de alumnos por grupo de docencia (docencia expositiva, interactiva,....)	4312425_P.Ind_2020-2021
			4312425_Informe_de_indicadores_2020-2021
			4312425_MedUSC_2020-2021